



Zdravotně
sociální fakulta
Faculty of Health
and Social Sciences

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

**Dětská skupina jako alternativní služba péče
o předškolní děti**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Studijní program:

SPECIÁLNÍ PEDAGOGIKA

Autor: Lenka Oulehlová

Vedoucí práce: Mgr. Ing. Renata Švestková, Ph.D.

České Budějovice 2018

Prohlášení

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci s názvem „*Dětská skupina jako alternativní služba péče o předškolní děti*“ jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby bakalářské práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé bakalářské práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích dne 4. 5. 2018

.....

Lenka Oulehlová

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala vedoucí mé bakalářské práce Mgr. Ing. Renatě Švestkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, vlídný přístup, a především ochotu a čas. Dále patří velký dík všem respondentům a informantům, kteří se podíleli na mém výzkumném šetření.

V neposlední řadě bych chtěla poděkovat své rodině a blízkým, kteří pro mě byli při psaní bakalářské práce velkou oporou.

Dětská skupina jako alternativní služba péče o předškolní děti

Abstrakt

Bakalářská práce se zaměřuje na dětskou skupinu jako alternativní službu péče o předškolní děti, ve které byly stanoveny dva hlavní cíle. Prvním cílem bakalářské práce bylo zjistit, jaká je péče o děti ve vybraných dětských skupinách v Jihočeském kraji. Druhým cílem bylo zjistit, jak jsou rodiče spokojeni se službou dětských skupin, a z jakého důvodu volí tuto alternativu.

Teoretická část je rozdělena do tří kapitol, kdy první se zabývá historií vzniku a vývoje předškolních institucí. Druhá kapitola pojednává o dalších službách péče o děti od 1 roku do 7 let v České republice. Třetí kapitola podrobně vysvětluje, jak funguje dětská skupina a co vše musí splňovat.

V praktické části byla použita kombinace kvantitativního a kvalitativního výzkumu. S vedoucími pracovníky jednotlivých dětských skupin byl veden polostrukturovaný rozhovor. Pro rodiče, jejichž děti dochází do těchto zařízení, byl vytvořen dotazník, který byl informanty hromadně rozeslán. Zjištěné informace byly zpracovány formou myšlenkových map, tabulek a grafů.

Výsledky této práce mohou být užitečné pro představu o chodu dětských skupin v rámci Jihočeského kraje. Mohou je využít současní či budoucí zaměstnanci v dětských skupinách, rodiče, využívající tuto službu, či ti, kteří se rozhodují pro zařazení dětí do dětské skupiny. Dále si mohou rozšířit povědomost o této službě studenti pedagogických oborů i laická veřejnost.

Klíčová slova

Dětská skupina; péče o předškolní děti; předškolní zařízení; alternativy; služby péče o děti

Children's Group as an Alternative Care Service for Preschool Children

Abstract

The bachelor thesis focuses on the children's group as an alternative care service for pre-school children, in which two main goals were set. The first aim of the bachelor thesis was to find out what is the care of children in selected children groups in the South Bohemian Region. The second objective was to find out how the parents are satisfied with the service of children's groups and why they choose this alternative.

The theoretical part is divided into three chapters, the first dealing with the history of the origin and development of pre-school institutions. The second chapter deals with other child care services from 1 year to 7 years in the Czech Republic. The third chapter explains in detail how the children's group works and what it has to fulfil.

In the practical part, a combination of quantitative and qualitative research was used. A semi-structured interview was conducted with the leaders of each children's group. A questionnaire was created for the parents whose children attend these facilities, and it was sent in bulk by the informants. The information obtained was elaborated in the form of mind maps, tables and graphs.

The results of this work may be useful for the idea of running children's groups within the South Bohemian Region. They can be used by current or future employees in children's groups, parents using this service, or those who decide to include children in a children's group. Furthermore, students of pedagogical disciplines and also the general public may increase their awareness of this service.

Keywords

Children's group; care for preschool children; preschool facilities; alternatives; child care services

Obsah

ÚVOD.....	8
1. VZNIK A VÝVOJ PŘEDŠKOLNÍCH INSTITUCÍ.....	9
1.1 Předškolní instituce ve světě a u nás v 19. století.....	9
1.2 Předškolní instituce u nás v druhé polovině 19. století.....	10
1.3 Předškolní instituce u nás v první polovině 20. století.....	10
1.4 Předškolní instituce u nás do roku 1989.....	11
1.5 Předškolní instituce u nás po roce 1989.....	11
2 SLUŽBY PÉČE O DĚTI OD 1 ROKU DO 7 LET V ČR.....	12
2.1 Mateřské školy.....	13
2.2 Jesle vs. mikrojesle.....	13
2.3 Živnosti péče o dítě.....	14
2.4 Péče o děti v režimu obecných právních předpisů.....	14
3 DĚTSKÁ SKUPINA.....	14
3.1 Poskytování služby péče v dětské skupině.....	15
3.1.1 Podmínky pro poskytování služby.....	16
3.1.2 Úhrada nákladů.....	16
3.1.3 Počty dětí v dětské skupině.....	17
3.1.4 Stravování a pitný režim.....	17
3.1.5 Vnitřní pravidla a plán výchovy a péče.....	18
3.1.6 Evidence dětí v dětské skupině.....	19
3.2 Technické požadavky na stavby a hygienické požadavky na prostory a provoz.....	19
3.2.1 Hygienické požadavky na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí.....	20
4 CÍLE PRÁCE A METODIKA VÝZKUMU.....	22
4.1 Cíle práce.....	22
4.2 Výzkumné otázky.....	22
4.3 Operacionalizace pojmů.....	22
4.4 Použitá metodika.....	23
4.5 Charakteristika výzkumného souboru.....	23
5 VÝSLEDKY.....	24
5.1 Výsledky rozhovorů.....	24
5.1.1 Identifikační údaje jednotlivých dětských skupin – zařízení.....	24

5.1.2	Denní harmonogram	25
5.1.3	Prostory	26
5.1.4	Rozvoj dětí.....	27
5.1.5	Personální obsazení a kvalifikace.....	28
5.1.6	Stravování.....	29
5.1.7	Výlety	31
5.1.8	Práce s dětmi.....	32
5.1.9	Tematické okruhy	32
5.1.10	Hodnocení dítěte.....	33
5.1.11	Co vadí a návrh změn	34
5.1.12	Péče o děti.....	36
5.1.13	Požadavky DS	37
5.1.14	Děti se SVP.....	37
5.1.15	Financování a udržitelnost.....	38
5.2	Výsledky dotazníků	41
5.2.1	Očekávání rodičů od vychovatelek.....	41
5.2.2	Důvod zařazení do DS.....	43
5.2.3	Pozitiva DS.....	44
5.2.4	Návrh změn v DS	45
5.2.5	Finanční zvládnutelnost.....	46
6	DISKUSE.....	47
	ZÁVĚR	50
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	51
	SEZNAM PŘÍLOH.....	55
	SEZNAM ZKRATEK	58

Úvod

Hlavním důvodem, proč jsem si vybrala téma „Dětská skupina jako alternativní služba péče o předškolní děti“, byl můj zájem zjistit, jak služba péče o děti funguje, jelikož pro mě byla doposud neznámá. V dnešní době rodiče předškolních dětí často usilují o brzké zařazení zpět na trh práce, ať už za účelem kariérních úspěchů, či z důvodu nedostatečných rodinných financí. Poslední dobou se však mohou potýkat s nepříjemnostmi, jakými jsou nedostatečná kapacita v mateřských školách či problém s uhrazením služeb péče o jejich děti. Dětskou skupinu lze tedy využít jako alternativu služby péče o předškolní děti.

Zákon o dětské skupině nastavuje základní právní rámec poskytování služby péče o dítě na nekomerční bázi, která má být určitou alternativou výchovné a vzdělávací péče poskytované dětem v rámci oficiálního systému předškolního vzdělávání v České republice. Služba spočívá v poskytování pravidelné péče o dítě od jednoho roku věku do zahájení povinné školní docházky. Umožňuje docházku v rozsahu nejméně 6 hodin denně, která je poskytována mimo domov dítěte v kolektivu dětí, a je zaměřena na zajištění potřeb dítěte (např. na výchovu, rozvoj schopností, kulturních a hygienických návyků dítěte). Poskytovatelem služby může být zaměstnavatel, územní samosprávný celek, obecně prospěšná společnost, ústav, nadace, nadační fond, vysoká škola, spolek či právnická osoba registrovaná nebo evidovaná podle zákona o církvích a náboženských společnostech.

Bakalářská práce se v rámci teoretické části zabývá vznikem a vývojem předškolních institucí, dalšími službami péče o děti, a nakonec podrobně rozebírá službu dětských skupin. V praktické části je popsán postup realizace kombinovaného typu výzkumu v rámci Jihočeského kraje, kdy byl veden rozhovor s vedoucími zaměstnanci dětských skupin a rozeslán dotazník rodičům dětí, které tam dochází. Byly stanoveny 2 cíle práce. Prvním bylo zjistit, jaká je péče o děti ve vybraných dětských skupinách a druhý se zaměřoval na spokojenost rodičů se službou a zjištění důvodu volby této alternativy.

1. Vznik a vývoj předškolních institucí

Problematiku vzniku a vývoje předškolních institucí intenzivně vnímáme v souvislosti s 19. stoletím. Jak uvádí Průcha (2009), doba industrializace, která se pojí k 19. století, zapříčinila zaměstnání mnoha rodičů z důvodu převratných sociálních, ekonomických a kulturních změn, čímž se značné množství dětí ocitlo bez potřebné péče. Svou dobročinností se společnost zasloužila o vznik prvních veřejných institucí pro předškolní děti, čímž zmírnila tehdejší situaci (Průcha, 2009). Nabídku péče o malé děti za účelem zisku zpočátku navrhovali sami podnikatelé z průmyslových podniků, jelikož tím mohli získat další pracovní sílu ze strany žen (Rýdl a Šmelová, 2012).

1.1 Předškolní instituce ve světě a u nás v 19. století

Mezi státy, ve kterých se začaly objevovat první školky, řadíme Anglii a Německo (Průcha a Košťátková, 2013). Roku 1809 v Anglii vznikla díky R. Owenovi školní instituce, součástí které byla i škola pro nejmenší (Průcha, 2009). V Německu působil F. Fröbel, známý díky dětským zahrádkám, tzv. Kindergarten, které sloužily jako výchovné instituce, a byly vytvořeny v roce 1840 (Šmelová, 2008; Průcha, 2009). Výše zmínění autoři uvádí, že ve Francii naopak fungovaly nejdříve jesle, během první poloviny 19. století byly po anglickém vzoru nahrazeny opatrovnami, ve kterých se již dvou až tříleté děti učily základům trivium. Dle Průchy (2009) byly následně od r. 1881 uzákoněny názvem mateřská škola (dále MŠ). USA začalo uvažovat o veřejných předškolních zařízeních až na popud německých imigrantů ve 2. polovině 19. století, kteří zde založili v roce 1860 první mateřskou školu vycházející z filosofie F. Fröbela (Průcha, 2009).

Za Rakouska-Uherska, jehož součástí byly i české země, byla poskytována péče malým dětem v nepříznivých životních podmínkách v zařízeních pod názvem nalezince (pro nemanželské a odložené děti) a sirotčince (Průcha, 2009; Splavcová a Kropáčková, 2016). Vznikaly především při klášterech a dětem se zde dostávalo té nejnutnější péče a ochrany, zajišťující jejich přežití zejména v době válek (Opravilová, 2016). Hromadná veřejná institucionální výchova probíhající v jeslích, dětských zahrádkách, opatrovnách a mateřských školách fungovala od poloviny 19. století (Průcha, 2009). Na rozdíl od většiny zemí, využívající ji hlavně k pečování, se ji české země snažily navíc využít k předání základů trivium v mateřském jazyce (Průcha, 2009). Šmelová (2008) a Průcha (2009) uvádí, že v českých zemích se opatrovny v Karlíně a na Hrádku, které byly založeny v roce 1832, řadily mezi první vzdělávací zařízení pro předškolní děti. Učitel

Jan Vlastimír Svoboda, jenž vedl Hrádeckou opatrovnu, se navíc proslavil jako metodik elementárního vzdělávání, jelikož jako první vytvořil příručku pedagogiky pro předškolní vzdělávání (Průcha, 2009; Průcha a Kořátková, 2013).

1.2 Předškolní instituce u nás v druhé polovině 19. století

Děti mimo jiné mohly navštěvovat jesle, které v Praze roku 1854 prvně založili Němci na Starém Městě, a později roku 1884 vznikly první české jesle díky obci pražské v budově školy u sv. Ducha (Průcha, 2009; Splavcová a Kropáčková, 2016). Od druhé poloviny 19. století se u nás objevovaly také německé dětské zahrádky, jejichž služby česká společnost využívala málo, kvůli obavám před germanizací (Průcha, 2009). Česká společnost se dočkala své první veřejné mateřské školy, nacházející se v Praze u sv. Jakuba, v roce 1869 (Průcha, 2009; Průcha a Kořátková, 2013).

Od tohoto roku dle Průchy (2009) počet mateřských škol dále narůstal, přičemž tato zařízení byla často spojena s opatrovnami. Říšský zákon z r. 1869 a na něj navazující Ministerský výnos z r. 1872 ovlivnily legislativu tehdejších předškolních institucí (Šmelová, 2008; Průcha, 2009). Mateřské školy začaly být označovány jako instituce výchovné, a zároveň měly být umožněny všem dětem bez úhrady, jelikož byly podstatné pro další vývoj jedince a jeho následný úspěch ve studiu (Průcha, 2009). Autor dále uvádí, že opatrovny a jesle následně sloužily jako ústavy pouze ošetřovací. Dle Šmelové (2008) byly jesle určeny pro děti do 3 let a opatrovny měly děti kromě péče také dále rozvíjet (sebeobsluha, péče o čistotu, slušné chování).

1.3 Předškolní instituce u nás v první polovině 20. století

Začátek 20. století ovlivnilo reformní hnutí týkající se změn výchovy a vzdělávání ve školství, na základě nového pojetí dětství, do kterého řadíme např. italskou lékařku Marii Montessori (Šmelová 2008; Průcha, 2009). Ta byla během svého života vášnivou obhájkyní dětí nejen v jejich vlastním vzdělávání, ale i ve společnosti obecně a byla připravena mluvit proti převládajícím přesvědčením té doby (O'Donnell, 2014). Autorka dále uvádí, že upřednostňovala svobodu, sebedisciplínu a spontánnost před kontrolou, dodržováním předpisů a formalitou. V Čechách usilovala I. Jarníková spolu s A. Süssovou, působící na Moravě, aby (Průcha, 2009):

- se MŠ přiblížily rodinnému prostředí,
- dětská tvořivost byla svobodná a dále se mohla rozvíjet,
- byla zohledněna individualita dětí v rámci jejich potřeb a zájmů.

Autor dále zmiňuje, že roku 1908 byl pro všechny předškolní vzdělávací instituce uzákoněn název mateřská škola. Od roku 1934 se dále zakládaly opatrovny sloužící jako další pečovatelská zařízení, při nichž také fungovaly útulky, do kterých docházely děti ze sociálně slabých vrstev (Průcha, 2009). Po první světové válce vznikaly mimo veřejné mateřské školy také školy zřizované soukromníky, církví, spolky či bohatými jedinci, přičemž s nástupem druhé světové války byl jejich vývoj přerušen. (Průcha, 2009)

1.4 Předškolní instituce u nás do roku 1989

Rokem 1948 nastala změna pro předškolní instituce, jelikož je tehdejší nový školský zákon všechny zestátnil (Průcha, 2009). MŠ tedy začaly spadat mezi školská zařízení, i když prozatím nepovinná (Horká a Syslová, 2011). Zákon z r. 1960 do institucionální předškolní výchovy zařadil k mateřským školám dále jesle, spadající pod resort zdravotnictví (Průcha, 2009). Autor dále uvádí, že od roku 1978 díky zákonu o školských zařízeních se mezi předškolní zařízení řadily: jesle, MŠ, společná zařízení jesle a MŠ a dětské koutky, přičemž děti do MŠ docházely buď na celý den, polovinu dne či v nich byly celý týden. Na venkovech děti navštěvovaly sezónní zemědělské útulky, pro děti bez rodičů sloužily dětské domovy, a děti vyžadující speciální péči byly umístovány do speciálních MŠ, případně do specializovaných tříd při běžných MŠ, přičemž změna od segregace k integraci nastala až po roce 1991 (Průcha, 2009). Pro pětileté děti, které neměly možnost navštěvovat MŠ především z důvodu naplněné kapacity zařízení, vznikala přípravná oddělení, do kterých docházely jednou týdně po dobu 4 hodin, jelikož byl kladen důraz na přípravu dětí na školní docházku (Průcha, 2009).

1.5 Předškolní instituce u nás po roce 1989

Průcha (2009) uvádí, že po roce 1989, v souvislosti s pádem totality a patrně se změnou ekonomické situace, došlo k poklesu počtu dětí docházejících do mateřských škol. Někteří jedinci změnili názor na výchovu dětí tak, že by výchova dětí až do vstupu do základní školy měla být přenechána hlavně rodině, ale odborníci a většina rodičů však svůj pohled na MŠ nezměnila a během 2 let se počet dětí v MŠ navýšil na původní stav (Průcha, 2009). Zároveň se MŠ přestaly řídit jednotným vzdělávacím programem (Šmelová, 2008). Šmelová (2008) ve shodě s Průchou (2009) uvádí, že díky

liberalistickému smýšlení společnosti začaly vznikat alternativní¹, soukromá a církevní předškolní zařízení. Průcha (2009) dále zmiňuje, že MŠ byly školským zákonem z roku 2004 uzákoněny jako součást vzdělávacího systému odpovídající za kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu předškolních dětí.

2 Služby péče o děti od 1 roku do 7 let v ČR

V dnešní době si rodiče mohou vybírat z mnoha různých služeb zajišťujících v České republice (dále ČR) péči o děti ve věku od 1 roku do začátku povinné školní docházky. Jednou z variant jsou dětské skupiny, které budou rozebrány podrobněji v další kapitole.

Nejprve je nutné si ujasnit specifika těchto dětských let. Dětem, kterým je od jednoho roku do 3 let, se nachází v tzv. batolecím věku (Vágnerová, 2012). Autorka dále uvádí, že toto období je charakteristické výrazným rozvojem různých schopností, dovedností i celkové osobnosti dítěte. Swim (2017) uvádí, že nikdy dříve jsme nevěděli, jak moc důležité je pro dítě období batolete, jelikož nové technologie umožňující zkoumat funkci jejich mozku nám potvrzují, že role pedagogů v tomto věku je důležitější než kdy jindy. V rámci motoriky se dítě zdokonaluje v chůzi, začíná postupně běhat, je obratnější v uchopování předmětů a v manipulaci s nimi (Bednářová a Šmardová, 2015). Vágnerová (2012) zmiňuje, že se tento věk pojí s osamostatňováním a uvolňováním z různých vazeb, což je důležité pro další vývoj dítěte.

Děti od 3 do 6-7 let se nachází v tzv. předškolním období, přičemž konec této fáze se nestanovuje fyzickým věkem, ale hlavně sociálně, tedy nástupem do základní školy (Vágnerová, 2012). Pitáková (2014) uvádí, že dětem v tomto věku většinou nevádí trávit čas mimo rodinu, jelikož bývají zvyklé docházet do MŠ nebo na kroužek za svými vrstevníky. Shaffer (2008) zmiňuje, že podle Eriksona se děti v tomto věku často snaží přijmout za určité věci odpovědnost, i přes to, že je to mimo jejich schopnosti, a někdy jsou tyto cíle v rozporu s ostatními členy rodiny. Úspěšné řešení této krize spočívá v tom, že rodiče dítě musí naučit, aby jeho iniciativa, která je žádoucí, nenarušovala práva, výsady či cíle ostatních (Shaffer, 2008).

¹ Alternativní předškolní zařízení jsou dle Koláře et al. (2012) charakteristické rozmanitostí v rámci důsledně vytvořených přístupů respektujících individualitu dětí. Snaží se vytvořit nové metodické postupy, které budou děti motivovat, dávat prostor pro samostatnost, respektovat tempo a zaměřit se i na partnerský vztah mezi dítětem a dospělým.

2.1 Mateřské školy

Mateřské školy se zřizují dle školského zákona č. 561/2004 Sb., v aktuálním znění. Dle MPSV (2018) musí být zapsány v rejstříku škol a školských zařízení, který má na starost Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále MŠMT). Ve většině případů bývají MŠ veřejné, financované z rozpočtu státu (zřizovatel: obec, kraj, stát nebo svazek obcí), ale mohou je zřizovat i soukromé subjekty, církve či církevní společnosti, které mají možnost žádat o dotace (Syslová et al., 2014; MPSV, 2018). Dle MPSV (2018) do zařízení většinou dochází děti od 3 do 6 let, avšak díky novele školského zákona je umožněna docházka i 2letých dětí, pokud je MŠ na tuto péči vybavena. Vytváří si svůj vlastní školní vzdělávací program podle Rámcového vzdělávacího programu (dále RVP) pro předškolní vzdělávání, podle kterého probíhá výchova a vzdělávání (Kořátková, 2014). Ve třídě může být až 24 dětí, s tím že zřizovatel má možnost udělat výjimku, a to navýšit kapacitu maximálně na 28 dětí (MPSV, 2018).

Jedním z typů MŠ jsou Lesní mateřské školy, které mají možnost od 1.9.2016 žádat o zapsání do rejstříku škol a školských zařízení (MPSV, 2018). Dle zákona č. 178/2016 Sb., kterým se mění školský zákon, jsou specifické tím, že vzdělávání probíhá hlavně venku mimo zázemí zařízení, které není stavbou, a využívají ho pouze příležitostně.

2.2 Jesle vs. mikrojesle

MPSV (2018) uvádí, že jesle původně bývaly zdravotnickými zařízeními, ve kterých se pečovatelky staraly o děti do tří let věku. Na rozdíl od MŠ byla tato služba pro rodiče nákladnější (Syslová et al., 2014). Zákon o zdravotních službách a podmínkách však k datu 31. 3. 2013 ukončil poskytování této služby, jelikož už nebyla potřeba ji zdravotnickými zařízeními poskytovat (MPSV, 2018). Dále zmiňuje, že proto se některé jesle přeměnily v jiná zařízení (dětskou skupinu nebo začaly fungovat jako živnosti péče o dítě), ale i přes to si některé název „jesle“ ponechaly a zbylé jesle ukončily svou činnost úplně.

Mikrojesle jsou naopak v České republice novinkou, jenž prozatím nemají legislativní ukotvení, a testují se v rámci projektu Ministerstva práce a sociálních věcí (dále MPSV), který je financován z Evropského sociálního fondu (dále ESF) (MPSV, 2018). Jedná se o pravidelnou službu na neziskové bázi, kterou mohou navštěvovat děti od 6 měsíců do 4 let, přičemž na 1 pečující osobu mohou být maximálně 4 děti (MPSV, 2018). Dle Vágnerové (2012) již pro tříměsíční děti má sociální stimulace větší hodnotu

než jiné podněty, jelikož jsou jeho základní potřeby jako je potřeba stimulace, citové jistoty, bezpečí a smysluplné učení, uspokojovány více než např. neživými objekty. MPSV (2018) říká, že provozní doba služby musí být minimálně 5x týdně po dobu 8 hodin, přičemž doba dítěte strávená v mikrojeslích je na dohodě mezi rodičem a poskytovatelem služby. Zřídit tuto službu může obec, příspěvková organizace obce, nezisková organizace či právnická osoba, která vykonává činnost škol a školských zařízení na základě partnerství s obcí, případně ji může provozovat pečovatelka sama ve svém domově společně s péčí o své maximálně 2 vlastní děti (MPSV, 2018).

2.3 Živnosti péče o dítě

Na základě podnikatelské činnosti v režimu vázané či volné živnosti péče o dítě, pracuje velké množství dnešních soukromých mateřských škol a dalších takových zařízení, včetně služeb chův (MPSV, 2018). Chůvou bývá především žena, ale může tuto profesi vykonávat i muž (Pitáková, 2014). Autorka dále zmiňuje, že náplní její práce není pouze hlídání a péče, ale i výchova. Dle MPSV (2018) rozlišujeme vázanou živnost „Péče o dítě do tří let věku v denním režimu“ od živnosti volné (obor činnosti č. 72 „Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti“ nebo č. 79 „Poskytování služeb pro rodinu a domácnost“). V rámci vázané živnosti musí pečující osoba splňovat určitou odbornou způsobilost, na rozdíl od volné živnosti (MPSV, 2018).

2.4 Péče o děti v režimu obecných právních předpisů

Jedná se o neformální typ péče o děti, kterou poskytují především mateřská a rodinná centra, dětské koutky a další taková zařízení (MPSV, 2018). Jelikož nejsou tyto služby péče o děti v zákonech definovány, musí pouze splňovat obecné právní předpisy jako je ochrana veřejného zdraví, hygiena potravin apod. (Syslová et al., 2014; MPSV, 2018). Dle Syslové et al. (2014) vznikají na základě živnostenského zákona, z toho důvodu nemají jasně stanoveny požadavky, kterými by se museli řídit (vedení si evidence, počet dětí na osobu apod.).

3 Dětská skupina

Dětská skupina je pravidelná služba péče o dítě ve věku od jednoho roku do zahájení povinné školní docházky, která je poskytována mimo domácí prostředí. Upravuje ji zákon č. 127/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů (dále jen „o dětské

skupině“), a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. „*Zákon o dětské skupině nastavuje základní právní rámec poskytování služby péče o dítě na nekomerční bázi, která má být určitou alternativou výchovné a vzdělávací péče poskytované dětem v rámci oficiálního systému předškolního vzdělávání v České republice*“ (MPSV, 2017b, odst. 3). Umožňuje dětem minimálně na 6 hodin denně docházet do dětského kolektivu, ve kterém se dbá na zajištění jejich potřeb, dále je péče zaměřena na výchovu, rozvoj schopností, kulturní a hygienické návyky (zákon č. 127/2015 Sb.). Pemová et al. (2013) v době přípravy výše zmíněné právní úpravy vyjádřila názor, že by se mělo jednat o úplně první stanovení jasných pravidel pro poskytovatele těchto služeb, které však nejsou poskytovány za účelem zisku, na rozdíl např. od firemních zařízení či středisek volného času. Autorka dále uvádí, že se nejedná o školské zařízení, nemá sloužit ke vzdělávání dětí, ale má podpořit možnosti zařazení rodičů dětí v předškolním věku na trh práce.

Splavcová a Kropáčková (2016) a shodně i Opravilová (2016) označují dětskou skupinu jako nejnovější způsob, jak poskytovat rodinám péči o jejich potomky od raného věku (1 roku) do zahájení povinné školní docházky, přičemž se služba zároveň snaží navyšovat místní a cenovou dostupnost péče o tyto děti. V současné době lze řešit veřejnou předškolní výchovu dle Opravilové (2016) formou docházení dětí do instituce pečovatelské (dětská skupina) či vzdělávací (mateřská škola). Služba – dětská skupina, je určena hlavně rodinám, kterým byla z různých důvodů, jako je např. nízký věk dítěte či nedostatečná kapacita v mateřských školách, zamítnuta možnost do MŠ docházet (Pemová et al., 2013). Autorka dále uvádí, že se očekává, že pokud bude mít dítě možnost nastoupit do mateřské školy, rodiče tak učiní, a nelze proto dětskou skupinu považovat za konkurenci.

3.1 Poskytování služby péče v dětské skupině

Zákon č. 247/2014 Sb., o dětské skupině ve znění zákona č. 127/2015 uvádí, že poskytovatelem služby péče o dítě v dětské skupině zapsaným do evidence poskytovatelů (dále jen „poskytovatel“) je fyzická nebo právnická osoba, která má od Ministerstva práce a sociálních věcí oprávnění službu poskytovat. Dle zákona č. 247/2014 Sb. však musí před zahájením poskytování služeb uzavřít pojištění odpovědnosti za újmu způsobenou při poskytování služby, které platí po celou dobu fungování dětské skupiny. Poskytovatelem může být kromě zaměstnavatele rodiče dále ústav, územní samosprávný celek, obecně prospěšná společnost, vysoká škola, spolek,

nadace, nadační fond nebo právnická osoba registrovaná či evidovaná dle zákona č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech (MPSV, 2017b). Služba péče o dítě může být také poskytována na základě dohody mezi poskytovatelem a zaměstnavatelem rodiče, avšak za stejných podmínek jako v případě dohod s ostatními rodiči dětí docházejících do dětské skupiny (zákon č. 247/2014 Sb.).

3.1.1 Podmínky pro poskytování služby

Poskytovatel žádající o zapsání do evidence poskytovatelů musí splňovat veškeré podmínky uvedené v zákoně č. 247/2014 Sb., o dětské skupině. Žádost může podat buď formou vyplněného tiskopisu, který předepsalo ministerstvo, nebo má možnost využít elektronickou aplikaci k zaslání žádosti (MPSV, 2017a). Osoba zakládající dětskou skupinu a zároveň pečující osoba nesmí v minulosti spáchat žádnou trestní činnost z nedbalosti, související s vykonáváním činnosti péče o dítě, či být pravomocně odsouzena za čin, jenž může mít vliv na způsobilost k výkonu péče o dítě (zákon č. 247/2014 Sb.). Z tohoto důvodu dokládají výpis z evidence Rejstříku trestů.

Dle zákona č. 247/2014 Sb. je poskytovatel:

- starší 18 let a zároveň svéprávný,
- povinen vlastnit objekt či prostor, ve kterém bude služba probíhat, případně k němu mít jiné právo,
- musí mít zajištěné technické a hygienické požadavky týkající se stavby a prostorů k výkonu činnosti, a zároveň hygienické požadavky související s provozem služby.

Dle zákona č. 247/2014 Sb. je pečující osoba:

- starší 18 let, plně svéprávná a zdravotně způsobilá,
- musí mít některou ze zmíněných odborných způsobilostí či kvalifikací k výkonu povolání (všeobecná sestra, zdravotnický asistent, ošetřovatel, porodní asistentka, zdravotně-sociální pracovník, zdravotnický záchranář, psycholog ve zdravotnictví, klinický psycholog, sociální pracovník, pracovník v sociálních službách, učitel mateřské školy, učitel prvního stupně základní školy, vychovatel, lékař či chůva pro děti do zahájení povinné školní docházky).

3.1.2 Úhrada nákladů

Poskytovatel má za úkol stanovit kritéria úhrady služby péče o dítě, která mohou být poskytována bez úhrady nákladů, částečně nebo plně hrazena (zákon č. 247/2014 Sb.).

MPSV (2018) uvádí, že jedním z důvodů, proč poskytovatel nabízí nižší či bezplatnou úhradu služby je proto, že mohl získat dotaci na vybudování a následný provoz dětské skupiny od ESF, která výrazně pokrývá náklady služby. Zařízení může uživatelům účtovat poskytující službu podle měsíčního, týdenního, denního nebo hodinového sazebníku, na kterém se vzájemně domluvili a je rovněž součástí smlouvy (Pemová et al., 2013). Zároveň si musí účetní vést záznamy o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině samostatně od zbylých záznamů týkajících se účetnictví (zákon č. 247/2014 Sb.).

3.1.3 Počty dětí v dětské skupině

Počet dětí v jedné dětské skupině nesmí přesáhnout číslo 24, což je přísnější než v mateřské škole, kde zřizovatel má možnost udělat výjimku až na 28 dětí (zákon č. 247/2014 Sb.; Splavcová a Kropáčková, 2016). Zákon č. 247/2014 Sb. uvádí, že poskytovatel musí rozhodnout, kolik pečujících osob se bude starat o děti v jedné dětské skupině. Jeho stanovisko se odvíjí od zohlednění zdravotního stavu dětí, doby pobytu dětí, jejich věku a zejména počtu dětí mladších 2 let (zákon č. 247/2014 Sb.). Poskytovatel je však povinen zajistit nejnižší počet pečovatelů v jedné dětské skupině stanovený zákonem č. 247/2014 Sb. takto:

- 1) V dětské skupině se 6 dětmi musí být minimálně 1 pečující osoba.
- 2) O dětskou skupinu se 7 až 24 dětmi pečují minimálně 2 osoby.
- 3) V dětské skupině od 13 do 24 dětí, kam dochází alespoň 1 dítě, které je mladší 2 let, je potřeba 3 pečujících osob.

3.1.4 Stravování a pitný režim

Poskytovatel je povinen zajistit odpovídající pitný režim dítěti v době poskytování služby péče (Pemová et al., 2013). Rodič se musí s poskytovatelem dohodnout na způsobu stravování svého dítěte v dětské skupině a na úhradě nákladů s ním spojených (Pemová et al., 2013; zákon č. 247/2014 Sb.). Benelam et al. (2015) uvádí, že batolata mají jiné nutriční požadavky než starší děti a dospělé osoby, jelikož se u nich očekává rychlý růst. Dále zmiňuje, že protože děti mají malé žaludky, potřebují denně zdravou a vyváženou stravu, skládající se ze 3 hlavních jídel a svačin, které podpoří normální růst. Dle zákona č. 247/2014 Sb. však poskytovatel nemá povinnost zajišťovat stravu. Pokud je strava připravena z domova, povinností poskytovatele je potom v zájmu ochrany zdraví dítěte zajistit uchování, eventuálně ohřátí a podání stravy tak, aby nemohlo dojít

ke vzniku různých onemocnění (zákon č. 247/2014 Sb.). Druhou možností je zajištění stravy poskytovatelem, přičemž musí být dodrženy právní předpisy (provozování stravovací služby odpovídající požadavkům potravinového práva) vztahující se k výrobě, přípravě, rozvozu, přepravě, označení, skladování a podávání jídel, včetně zmrazených a zchlazených pokrmů, (Pemová et al., 2013; zákon č. 247/2014 Sb.).

3.1.5 Vnitřní pravidla a plán výchovy a péče

Povinností poskytovatele je zpracování pravidel organizace poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a jejich následné dodržování (zákon č. 247/2014 Sb.). Podle Pemové et al. (2013) by ve vnitřních pravidlech měly být veškeré rozhodovací mechanismy, jako je např. přijetí dítěte, odmítnutí přijetí dítěte či jeho vyloučení, zpracovány tak, aby nemohlo dojít k diskriminaci či korupci.

Ve vnitřních pravidlech poskytovatel uvádí (zákon č. 247/2014 Sb.):

- 1) zda je fyzickou nebo právnickou osobou či organizační složkou státu a následně doplní další důležité identifikační údaje jako je např. adresa, název firmy
- 2) název dětské skupiny a počet dětí
- 3) adresu dětské skupiny
- 4) den počátku poskytování služeb
- 5) jaké jsou podmínky poskytování služeb, úhrada nákladů, případně kritéria úhrady nákladů.

Dalším úkolem poskytovatele je vytvořit a dodržovat plán výchovy a péče o dítě, který se zaměřuje na rozvoj schopností, kulturní a hygienické návyky, a zároveň formuje osobnost dítěte a vývoj po fyzické a psychické stránce (zákon č. 247/2014 Sb.). Na rozdíl od vnitřních pravidel slouží plán výchovy a péče o dítě k úpravě základního obsahu činností dětské skupiny (Pemová et al., 2013). Vůči dítěti se nesmí dle zákona č. 247/2014 Sb. využívat jakéhokoliv nepřiměřeného výchovného prostředku, který by ho ohrozil či se týkal jeho důstojnosti.

Plán výchovy a péče společně s vnitřními pravidly, která jsou zároveň přílohou smlouvy o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině, by měl poskytovatel zpřístupnit rodičům v prostorách dětské skupiny či k nim umožnit přístup dálkově (zákon č. 247/2014 Sb.).

3.1.6 Evidence dětí v dětské skupině

Poskytovatel má povinnost vést si evidenci dětí docházejících do dětské skupiny. Slouží k zajištění kvality poskytované péče, k provozním a organizačním záležitostem a následné kontrole poskytování služeb (zákon č. 247/2014 Sb.). Pemová et al. (2013, s. 82) se domnívá, že „vzhledem k tomu, že se nepočítá s finanční podporou těchto zařízení z veřejných prostředků (provozní dotace), nebude vykonávána nad těmito zařízeními tak zásadní kontrolní činnost jako v případě školských zařízení.“ Zákon místo toho umožňuje poskytovatelům a rodičům dětí větší prostor pro smluvní volnost (Pemová et al., 2013).

Dle zákona č. 247/2014 Sb., o dětské skupině v evidenci nalezneme údaje o dítěti, rodičích či osobě pověřené rodiči dítě vyzvedávat, o dnech v týdnu a době pobytu dítěte v dětské skupině a o úhradě nákladů za službu. Dále je zde uveden název zdravotní pojišťovny, telefonní kontakt na rodiče nebo pověřenou osobu, zdravotní stav dítěte, jeho případná omezení a informace o očkování (zákon č. 247/2014 Sb.). Co se týče onemocnění dítěte, Pemová et al. (2013) shodně se zákonem č. 247/2014 Sb. uvedla, že pokud se u dítěte vyskytují některé z příznaků onemocnění nebo zdravotní problémy, musí pečující osoba neprodleně oznámit rodičům jeho stav a následně jim ho předat nebo zajistit poskytnutí zdravotních služeb. Splavcová a Kropáčková (2016) uvádí, že dítě nesmí být do dětské skupiny přijato, nepodstoupilo-li všechna povinná očkování. Dle zákona č. 247/2014 Sb., v evidenci musí být přiložena i smlouva o poskytování služby uzavřená mezi poskytovatelem a rodičem. Pokud dojde k ukončení poskytování služby péče o konkrétní dítě v dětské skupině, musí být všechny dokumenty a údaje, které se ho týkají, v evidenci uchovány po dobu 3 let (zákon č. 247/2014 Sb.).

3.2 Technické požadavky na stavby a hygienické požadavky na prostory a provoz

Dětskou skupinu lze provozovat pouze v prostorách splňující technické požadavky, které upravuje vyhláška č. 268/2009 Sb., o technických požadavcích na stavby, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 247/2014 Sb.). Služba je poskytována v prostorách k tomu určených, nikoliv však v domácím prostředí dítěte (Pemová et al., 2013).

Prostory a místnosti musí být upraveny tak, aby v nich nemohlo dojít k ohrožení zdraví nebo života, a zároveň nesmí být umístěny blízko hlučného nebo znečištěného prostředí (zákon č. 247/2014 Sb.). Dle Pemové et al. (2013) je proto nejlepší oslovit odborníky, kteří mají zkušenosti se stavebními úpravami a zařizováním vybavení pro zařízení péče

o dítě, jako jsou bezpečnostní prvky k zajištění elektrických zásuvek, topení, prahů a zárubní dveří apod. Zákon č. 247/2014 Sb. říká, že musí být splněny hygienické požadavky, které upravuje vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí. Dle zákona č. 127/2015 Sb. je možné se domluvit na určitých výjimkách v hygienických požadavcích, za podmínky, že nebude ohrožena ochrana veřejného zdraví. Na žádost poskytovatele vydává povolení o výjimkách Krajská hygienická stanice (zákon č. 127/2015 Sb.).

Jedná-li se o dětskou skupinu, která má více než 12 dětí, hygienické požadavky upravují: zákon č. 258/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů a vyhláška č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů (zákon č. 247/2014 Sb.).

3.2.1 Hygienické požadavky na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí

Vyhláška č. 281/2014 Sb. říká, že poskytovatel musí v rámci venkovních prostor zajistit pro skupinu do 12 dětí nezastavěnou plochu pozemku, kde budou moci děti pobývat a hrát hry, nebo jim to umožnit na dostupném veřejném hřišti či v přírodě. Hinkley et al. (2016) uvádí, že fyzická aktivita je i u malých dětí velmi důležitá, jelikož bylo prokázáno, že ovlivňuje zdravý fyzický vývoj, vývoj motorických dovedností, psychosociální zdraví, kognitivní vývoj apod.

Místnost pro denní pobyt a odpočinek pro skupinu do 12 dětí svými prostorovými podmínkami, nábytkem, pomůckami a hračkami musí odpovídat věku, potřebám a počtu dětí v dětské skupině (vyhláška č. 281/2014 Sb.). Rozmístění samotných prostor pro dětskou skupinu by mělo být takové, aby byla zajištěna jejich dostupnost, a zároveň mělo odpovídající osvětlení a mikroklimatické podmínky (Pemová et al., 2013). Na jedno dítě tak připadá plocha denní místnosti, ve které nesmí chybět lékárnička, o velikosti minimálně 3 m² (vyhláška č. 281/2014 Sb.).

Vyhláška č. 281/2014 Sb. říká, že k odpočinku má každé dítě zajištěno lehátko, dětskou postýlku nebo vysokou matraci, které v prostoru k jejich úschově společně s lůžkovinami musí mít možnost se pořádně provětrat a ležet odděleně od ostatních. Lůžkoviny má každé dítě vlastní, řádně označené a k výměně musí docházet minimálně jednou za 3 týdny, případně podle potřeby ihned (vyhláška č. 281/2014 Sb.). Dle výše zmíněné vyhlášky má poskytovatel dětské skupiny o nejvyšším počtu 4 dětí povinnost

zajistit prostor vybavený šatním nábytkem, kam si budou moci děti a pečující osoby odkládat oděv a obuv. V případě, že jde o skupinu od 5 do 12 dětí, prostor, na rozdíl od výše zmíněného, nesmí být součástí denní místnosti (Pemová et al., 2013; vyhláška č. 281/2014 Sb.).

Hygienické zařízení pro dětskou skupinu o maximálním počtu 4 dětí musí být vybaveno alespoň 1 záchodem, 1 umyvadlem a 1 sprchou (vyhláška č. 281/2014 Sb.). Pemová et al. (2013) shodně s vyhláškou č. 281/2014 Sb. uvádí, že u dětské skupiny o 5-12 dětech je nutné mít hygienické zařízení pro pečující osoby oddělené od dětského hygienického zařízení. Dětská skupina 5-12 dětí, ve které je nanejvýš 6 dětí, potřebuje 1 dětský záchod a 1 umyvadlo, a v případě 7-12 je nutné mít o dětský záchod a umyvadlo navíc (vyhláška č. 281/2014 Sb.). Dle výše uvedené vyhlášky musí mít dětská skupina 5-12 dětí alespoň 1 dětskou vaničku se sprchou, případně sprchový box. Dochází-li do dětské skupiny děti, kterým je méně než 3 roky, je potřeba vybavit zařízení pultem na přebalování, krytým náslapným odpadkovým košem s jednorázovou vložkou, a dále dětskými nočníky v odpovídajícím počtu dětí (vyhláška č. 281/2014 Sb.). Vyhláška dále uvádí, že při sušení rukou musí mít děti možnost použít buď jednorázové ručníky, nebo má každý svůj vlastní, přičemž každý visí odděleně a vyměňuje se každý týden nebo ihned dle potřeby.

I úklid a nakládání s prádlem je vyhláškou č. 281/2014 Sb. právně ošetřen. Vyhláška č. 281/2014 Sb. nařizuje např. užívání čisticích prostředků s dezinfekčním účinkem, celkový úklid prostorů obsahující mokré čištění koberců, předmětů i hraček. Ve vnitřních předpisech by mělo být poskytovatelem stanoveno, jak často a do jaké míry bude úklid prováděn (vyhláška č. 281/2014 Sb.). Pemová et al. (2013) považuje za důležité zajistit odpovídající denní úklid ve všech místnostech. Použité ručníky a lůžkoviny se musí skladovat odděleně od čistých a zároveň nesmí být na dosah dětí (vyhláška č. 281/2014 Sb.).

4 Cíle práce a metodika výzkumu

4.1 Cíle práce

1. Zjistit, jaká je péče o děti ve vybraných dětských skupinách v Jihočeském kraji.
2. Zjistit, jak jsou rodiče spokojeni se službou dětských skupin, a z jakého důvodu volí tuto alternativu.

4.2 Výzkumné otázky

1. Jak probíhá péče o děti ve vybraných dětských skupinách v Jihočeském kraji?
2. Z jakého důvodu zařazují rodiče své děti do dětských skupin?

4.3 Operacionalizace pojmů

Děti se SVP – *„Dítětem, žákem a studentem se speciálními vzdělávacími potřebami se rozumí osoba, která k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění nebo užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními potřebuje poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte, žáka nebo studenta“* (zákon č. 82/2015 Sb., § 16). Z důvodu neprobíhajícího vzdělávání v dětské skupině v rámci této práce s pojmem pracuji tak, že dítě se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) je dítě, které jakkoli vybočuje z běžného kolektivu dětí ať už svým zdravotním postižením/znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním.

Dítě předškolního věku – *„Předškolní období trvá od 3 do 6-7 let“* (Vágnerová, 2012, s. 177). V rámci této práce jsem se věnovala i dětem mladším, jelikož dětská skupina (dále DS) umožňuje docházku dětí už od 1 roku.

Výchova – *„Specificky lidská činnost. Dlouhodobé i jednorázové záměrné cílevědomé jednání, jehož smyslem je optimální rozvoj člověka, optimalizace člověka, osobnosti, dosažení pozitivních změn v osobnosti“* (Kolář et al., 2012). DS tuto oblast naplňuje.

Vzdělávání – *„Je to proces organizovaný a realizovaný ve speciálních vzdělávacích zařízeních i proces individuální aktivity“* (Kolář et al., 2012, s. 179). Vzdělávání však v rámci DS neprobíhá.

4.4 Použitá metodika

K realizaci výzkumné části bakalářské práce byla využita kombinace kvalitativního a kvantitativního typu výzkumu. Kvalitativní výzkum dle Švaříčka a Šed'ové (2014) používá ke sběru dat převážně polostrukturovaný rozhovor, který umožňuje získat komplexní a detailní informace o daném jevu. Hendl a Remr (2017) uvádí, že kvantitativní výzkum je na rozdíl od kvalitativního standardizovaný, a proto se jeho plán v průběhu výzkumu nemůže měnit. K uskutečnění kvalitativního výzkumu byla zvolena metoda dotazování, technikou polostrukturovaného rozhovoru. V rámci kvantitativního výzkumu byla použita metoda dotazování, technikou dotazníku. Výhodou dotazníku je, že lze získat data od velkého počtu respondentů za relativně krátkou dobu (Eger a Egerová, 2017).

S informanty byl veden rozhovor za účelem získání informací o chodu dětských skupin. Informanti byli před začátkem rozhovoru seznámeni s cílem mé bakalářské práce. Následně všichni podepsali informovaný souhlas o provedení rozhovoru a nahrávání na audio zařízení.

Respondentům byl rozeslán dotazník, který se skládal z 5 otázek týkajících se jejich spokojenosti s DS a důvodu volby této služby. Na začátku bylo krátké představení mé osoby. Dále bylo uvedeno, za jakým účelem tento výzkum probíhá, a garantována anonymnost vyplnění dotazníku. Závěrem bylo poděkování za poskytnutí cenných informací pro výzkum k bakalářské práci.

4.5 Charakteristika výzkumného souboru

Výzkum byl proveden v průběhu měsíce března roku 2018. Výzkumným souborem v rámci kvalitativního výzkumu bylo 9 vedoucích pracovníků 11 dětských skupin v Jihočeském kraji, které jsou uvedené a evidované v registru Ministerstva práce a sociálních věcí a jsou provozované dle zákona č 247/2014 Sb. Informanti byli osloveni telefonicky i e-mailem a následně s nimi byl domluven termín poskytnutí rozhovoru.

V rámci kvantitativního výzkumu byli respondenty rodiče dětí docházejících do výše zmíněných 11 dětských skupin. Vedoucí pracovníci byli požádáni o rozeslání odkazů na dotazník, vytvořený v Google tabulkách, rodičům hromadným e-mailem.

5 Výsledky

V této kapitole jsou zpracovány odpovědi výzkumných souborů. Jelikož byl výzkum kombinací kvalitativního a kvantitativního typu výzkumu, bude tato kapitola rozčleněna.

5.1 Výsledky rozhovorů

Všechny provedené rozhovory, které trvaly v průměru 30 min, byly nahrávány na audio zařízení. Nahrané rozhovory byly následně doslovně přepsány. K vyhodnocení dat byly využity myšlenkové mapy pomocí programu X Mind. Odpovědi 9 informantů (I1-I9) o 11 dětských skupinách, budou označovány jako zařízení 1 až 9 (Z1-Z9).

5.1.1 Identifikační údaje jednotlivých dětských skupin – zařízení

Za účelem přehlednosti byly získané identifikační údaje od I zapsány do tabulky č. 1. Informace se týkají zahájení provozu dětských skupin, počtu dětí, věku a způsobu vedení docházky. Z6 a Z8 byly v tabulce rozčleněny z toho důvodu, že zařízení provozují 2 DS a informace o nich se tím pádem liší.

Tabulka č. 1: Identifikační údaje DS

Zařízení	Zahájení provozu	Počet dětí	Věk dětí	Docházka
Z1	1. 9. 2017	zapsaných 16, denní kapacita 12	1-3,5 roky průměr, zaměřené na děti 1-4 roky	na papír, od dubna elektronická (dotace)
Z2	1. 10. 2016	zapsaných 18, denní kapacita 12, denní průměr 9	1-6 let, průměr 2 roky, starší moc ne	elektronická
Z3	8. 8. 2016	denní kapacita 12, rozděleno v rámci jedné DS na 2 třídičky (věkem)	mladší děti 2-3 roky, starší děti 3-6, 2-6 let stanoveno	elektronická, čipují zaměstnanci
Z4	1. 8. 2016	zapsaných 16-17, denní kapacita 10, ročně 35 dětí	ojedinele 1-1,5let, průměr 2-3 roky, i starší 4 let	elektronická, čipují zaměstnanci
Z5	25. 5. 2015	zapsaných 16, denní kapacita 12	1-4 roky současně, nejvíce 1-2,5 let	elektronická, čipují dětí se zaměstnanci

Z6	5. 9. 2016	denní kapacita 10	1-3 roky, současně nejmladší 2 roky	elektronická, čipují zaměstnanci
	5. 9. 2016	denní kapacita 20	3-7 let	elektronická, čipují zaměstnanci
Z7	1. 9. 2016	zapsaných 17, denní kapacita 8	1-6 stanoveno, průměr 2 roky, max. 3,5leté, ve 3 většinou přestupují, nejmladší 1,5 roku	elektronická, čipují děti s rodiči
Z8	1. 10. 2016	zapsaných kolem 20, denní kapacita 8	1-3 roky	elektronická, čipují rodiče
	1. 11. 2017	zapsaných kolem 20, denní kapacita 8	3-6 let	elektronická, čipují rodiče
Z9	1. 10. 2017	zapsaných 19 (od dubna 20)	3-6/7 let stanoveno	elektronická, čipují zaměstnanci

Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.2 Denní harmonogram

V tabulce č. 2 je pro lepší přehled uveden stručný průběh denních aktivit v jednotlivých zařízeních.

Tabulka č. 2: Denní harmonogram

Zařízení	Denní harmonogram
Z1	příchod 7:30-9; 8:30-9 pohybová činnost; svačina; částečně řízená činnost; 10-11:30 pobyt venku; 11:30-12 oběd (někdo ve 12h odchod domů); spánek; svačina; volná hra; odchod 15-16h
Z2	6-8:15 příchod, volná hra, individuální činnost; 8:15-9 rozcvička, svačina; 9-9:30 řízená činnost (výtvarná/motorická); 9:30-11:30 vycházka, pobyt venku; 11:30-12:30 oběd, hygiena; 12:30-14 spánek (někdo po 14h odchod); 14-14:45 svačina, hygiena; 14:45-17 volná hra, odchod
Z3	7:30-9 příchod, práce s pomůckami; svačina (průběžná, většinou dohromady); komunitní kruh; 11-12h pobyt venku (zahradu, 1x týdně procházka); 12h oběd, 13h odpočinek u knížky (30-45min)/spánek (malé děti); volná zábava, práce s pomůckami, výtvarná činnost, pobyt venku (některé děti odchod 13-14h); 14:30-15 odpolední svačina; pobyt venku, tvoření, odchod 15-16:30

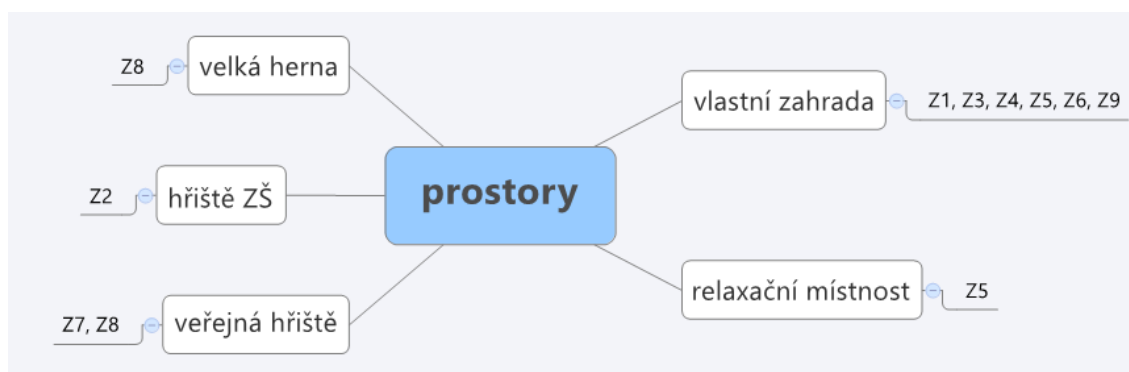
Z4	7-8:30 příchod, volná hra; 8:30-10 společný program (přivítání, tvoření); svačina; 10:30-11:30 pobyt venku; oběd (některé děti po obědě odchod); pohádka/ukolébavka před spaním; 14:30 svačina; volná hra / pobyt venku; odchod 15-16:30
Z5	7:30-9:30 příchod, volná hra, nabízení aktivit; 9:30 rozcvička, řízená aktivita; svačina (+interaktivní čtení); 10:30-11:30 pobyt venku; 11:30-12 oběd (12-12:10 salát), někdo po obědě odchod/příchod; 12:30-13:30 spánek; volná hra; 14:30 svačina; řízená činnost (30 min); volná hra; do 16:30 odchod
Z6	děti přichází během celého dne, min. na 3h denně; od 7 do 9h volná hra, 9h svačina, řízená činnost, od 10h pobyt venku, 11h mladší oběd, 11:30 starší oběd, spánek do 14h až 14:30, svačina, pobyt venku nebo volná hra, 15-16h po-čt zájmové kroužky, odchod 16-17
Z7	7:30 příchod, volné hraní a individuální péče; 8:30-9 přivítání v kroužku, povídání, zpívání, tanec a pohybové hry; 9-9:30 věnování se tématu dle týdenního plánu; 9:30-10 podávání svačiny včetně pití; 10-10:30 vycházka nebo volné hraní a individuální péče; 10:30-11 vycházka nebo výtvarná činnost přizpůsobená týdennímu tématu; 11-11:30 vycházka nebo míčové hry a hry podporující pohyblivost; 11:30-12 podávání oběda; 12-13:30 klidový režim, odpočinek na lůžkách, čtení a vyprávění pohádek, spánek; 13:30-14 volné hraní a individuální péče; 14-14:30 svačina; 14:30-15:30 vycházka, aktivity věnované týdennímu tématu
Z8	do 8:30 příchod; volná hra, řízená činnost; svačina; program podle měsíčního zaměření; oběd; spánek; volná hra; angličtina; odchod domů
Z9	7-9h příchod; společná práce s pomůckami; příprava svačiny; setkání na elipse, půl hodiny angličtina; pobyt venku (cca 2h); oběd; odpočinek (půl hodiny předškoláci a pak jdou pracovat s pomůckami), mladší děti spí do půl 3; svačina; volná hra; 15:30 většina dětí odchod domů; 15:30-16 možný odchod max. 6 dětí (1 učitelka)

Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.3 Prostory

V rámci této otázky jsem zjišťovala, jaké prostory jednotlivá zařízení dětem nabízí. Do myšlenkové mapy č. 1 jsem uvedla takové položky, které považuji za nadstandartní. Z myšlenkové mapy č. 1 vyplývá, že 6 z 9 zařízení má pro pobyt venku vlastní zahradu. Z2 má zajištěno využívat v dopoledních hodinách hřiště základní školy, jelikož v tu dobu tam žáci nejsou. Z6 uvedlo: „*Máme takový malý pokojíček, kde si děti mohou samy zalézt a dělat si tam co chtějí.*“ Z7 a Z8 nemají svou vlastní zahradu, a proto s dětmi navštěvují veřejně přístupná hřiště. „*Jediná nevýhoda tohoto zařízení je, že nemáme svůj vlastní venkovní prostor. To tady s městem v podstatě nebylo možné vykomunikovat, takže děti chodí tady na veřejné hřiště.*“ (Z8). Z8 využívá navíc jednu velkou hernu jako tělocvičnu, která nepatří pod DS, ale pod jejich jinou provozovanou službu.

Myšlenková mapa č. 1: Prostory

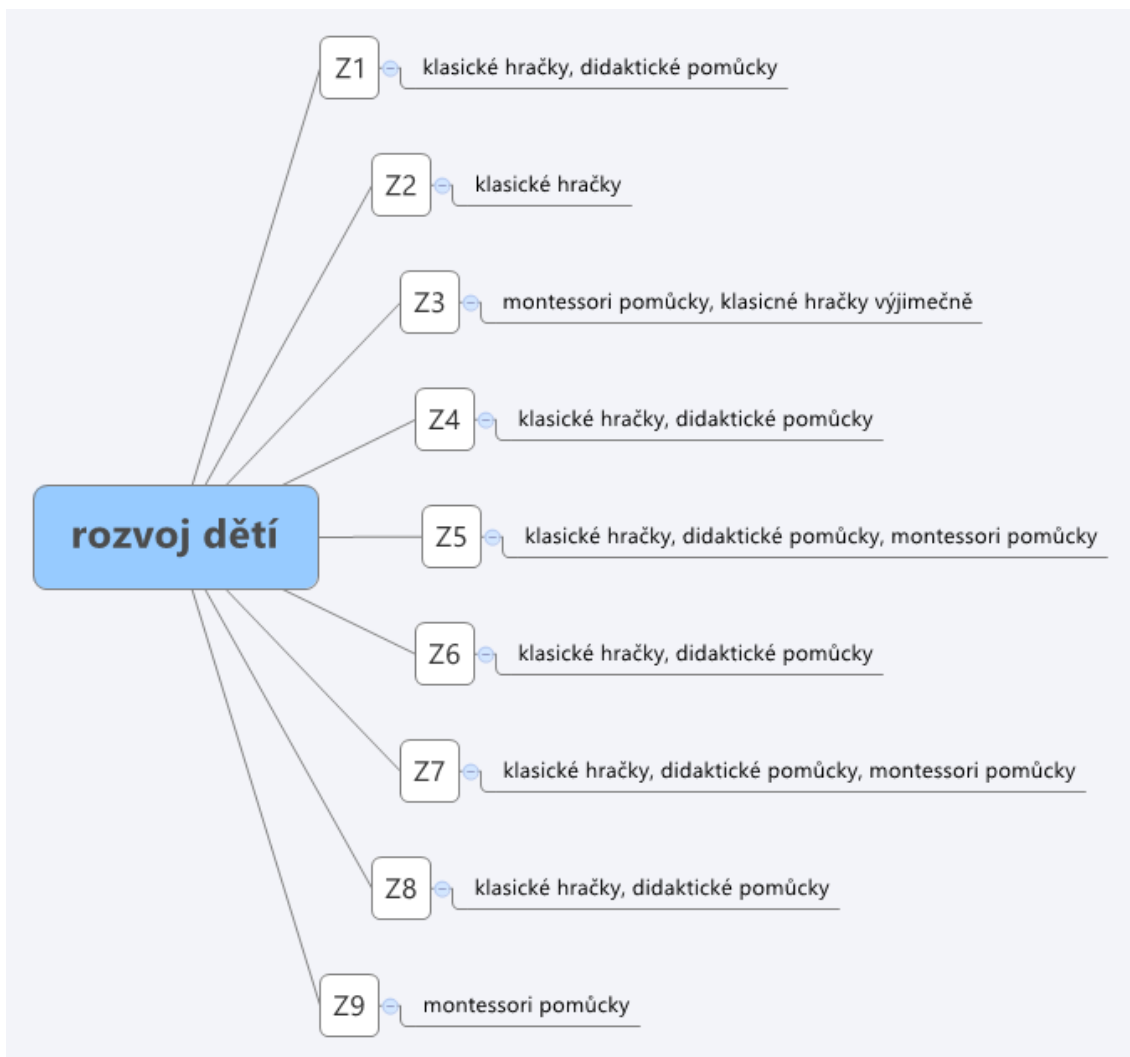


Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.4 Rozvoj dětí

V rámci této otázky jsem zjišťovala, jaké pomůcky mají děti možnost v DS využívat. Z myšlenkové mapy č. 2 vyplývá, že ve většině dětských skupin děti pracují s klasickými hračkami přiměřenými jejich věku, přičemž využívají i didaktické pomůcky, pomocí kterých se mohou rozvíjet i přes to, že v DS probíhá pouze výchova. Čtyři zařízení uvedla, že děti mají možnost využívat montessori pomůcky. Z3 zaměřené na montessori pedagogiku klasické hračky využívá pouze výjimečně, po předchozí domluvě s dětmi. „*Výchovný plán péče o děti je postaven podle RVP, protože to směřujeme vyloženě jako předškolní vzdělávání i s tím, že děti v předškolním věku mají u nás vypracovaný plán pedagogické podpory proto, aby měly snadnější vstup do základní školy. Máme to pro všechny děti každého věku, ale v tom našem školním programu je to specifikované na děti mladší, tzn. do těch 3 let a děti starší od 3 let, protože samozřejmě ta věková specifika potřebují každé jinou práci.*“ (Z6) Z7 uvedlo, že montessori hračky sice mají, ale v tomto systému nepracují, jelikož jsou děti na to opravdu malé. Z8 se u menších dětí zaměřuje především na péči, ale větší děti se snaží rozvíjet didaktickými hračkami podobně jako v MŠ. V Z9 pracují s principy montessori pedagogiky, a proto nemají klasické hračky.

Myšlenková mapa č. 2: Rozvoj dětí

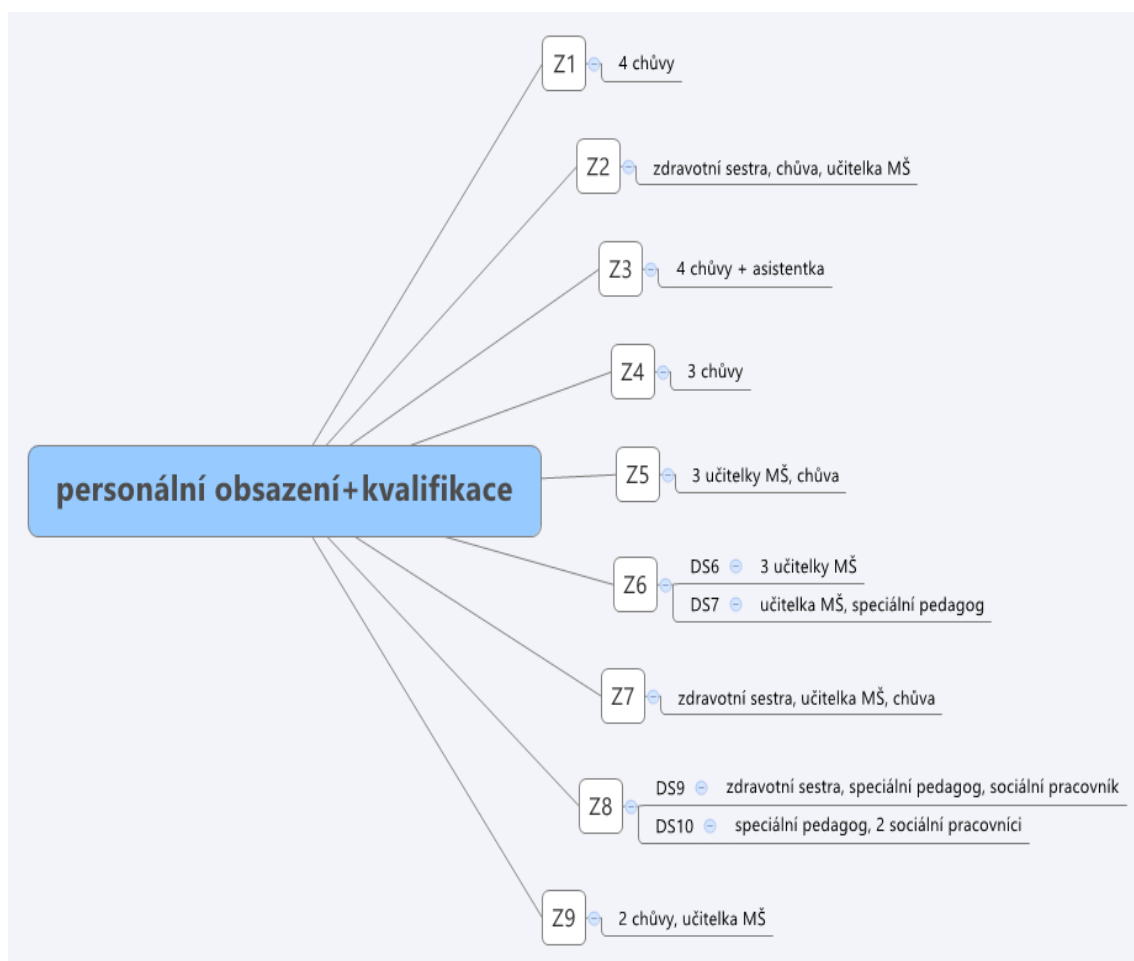


Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.5 Personální obsazení a kvalifikace

V rámci této otázky jsem zjišťovala, kolik pracovníků a s jakými kvalifikacemi k výkonu práce mají jednotlivá zařízení. Myšlenková mapa č. 3 ukazuje, že v DS převážně pracují kvalifikované chůvy nebo učitelky MŠ. O Z3 jsem zjistila, že mají navíc 1 asistentku, která tam vypomáhá i přes to, že nemá žádnou z odpovídajících kvalifikací k výkonu práce, čímž porušují zákon o dětských skupinách. Jelikož Z6 a Z8 mají po dvou DS, jsou uvedeny jednotliví pracovníci v myšlenkové mapě zvlášť pro lepší přehlednost.

Myšlenková mapa č. 3: Personální obsazení a kvalifikace



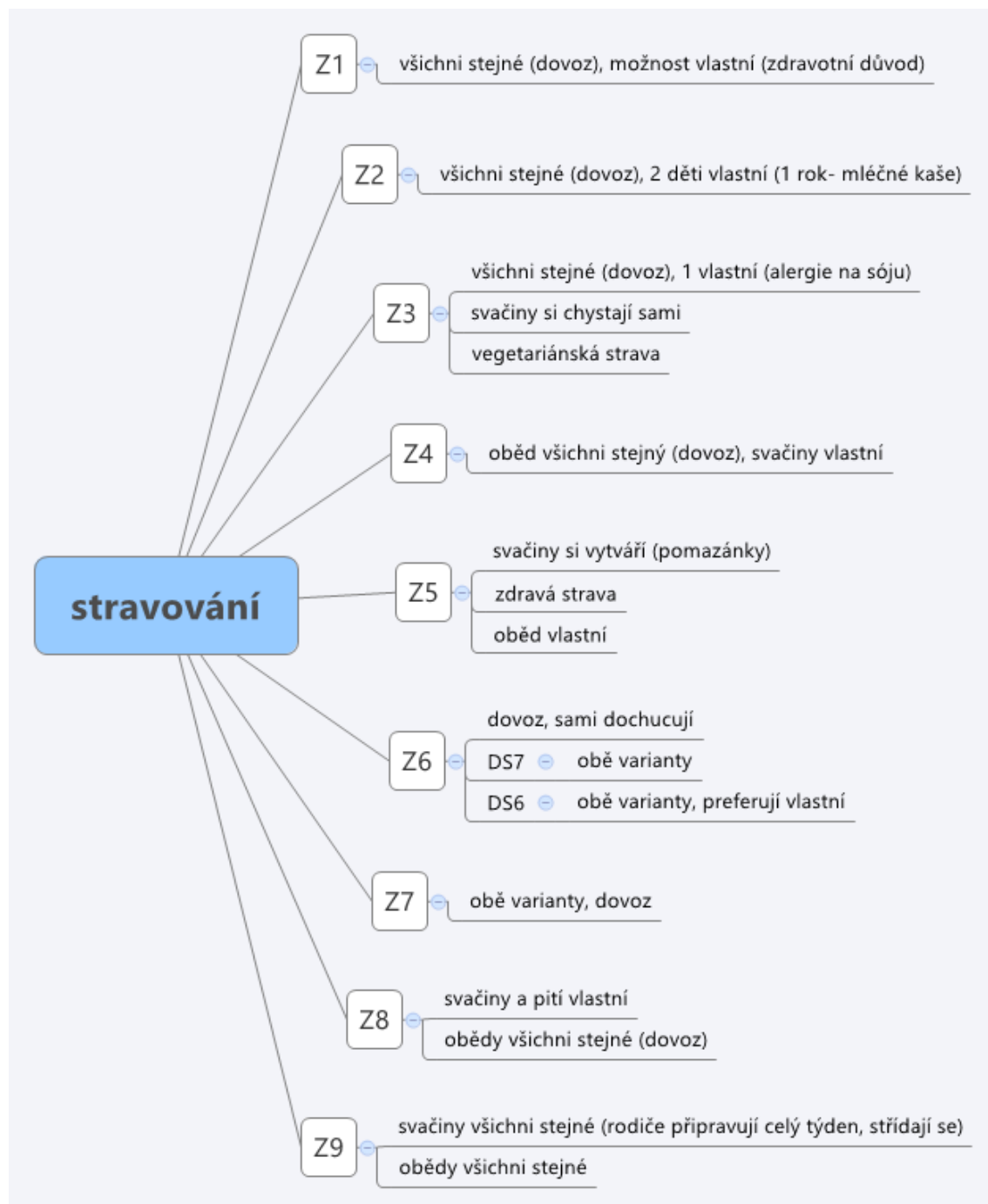
Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.6 Stravování

V následující otázce mě zajímalo, jak je to v jednotlivých zařízeních se stravováním. Zda si jídlo zajišťují rodiče sami, nebo mají v dětské skupině jídlo všichni stejné. Z myšlenkové mapy č. 4 vyplývá, že většina zařízení má zajištěný dovoz stravy, a to především obědů. DS umožňují dětem donášet si vlastní stravu z domova. Nejvíce to využívají u mladších dětí (mléčné kaše) nebo ze zdravotních důvodů. Z6 zmínilo: „Donášení si vlastní stravy, to jsme především apelovali na rodiče dětí mladších 3 let, protože tam ty stravovací návyky a specifika jsou někdy hodně vyhraněná.“ V Z3 a Z5 se snaží děti vést ke zdravému stravování. Z3 uvedlo: „Snažíme se jíst zdravě, bez masa. Dvakrát za měsíc děti mívají rybičkovou pomazánku.“ „Snažíme se zařazovat co nejzdravější a nejkvalitnější potraviny, které jsou na trhu, s tím že teda nekupujeme nutně bio, ale prostě normální jídlo, které si člověk koupí i pro sebe.“ (Z5). Z6 je s dodavatelem domluvené, že před dochucováním a konečnou fází si stravu odebírají a dochucují si ji po svém, adekvátně k dětskému věku. V Z9 se v přípravě svačín rodiče

střídají (pro všechny děti zajistí svačiny na celý týden jedni rodiče), které si následně děti sami naservírují. „Někdo upeče buchtu, tak si ji děti nakrájí. Někdo přinese chleba a pomazánku, tak si to děti namažou, je to různé.“ (Z9).

Myšlenková mapa č. 4: Stravování

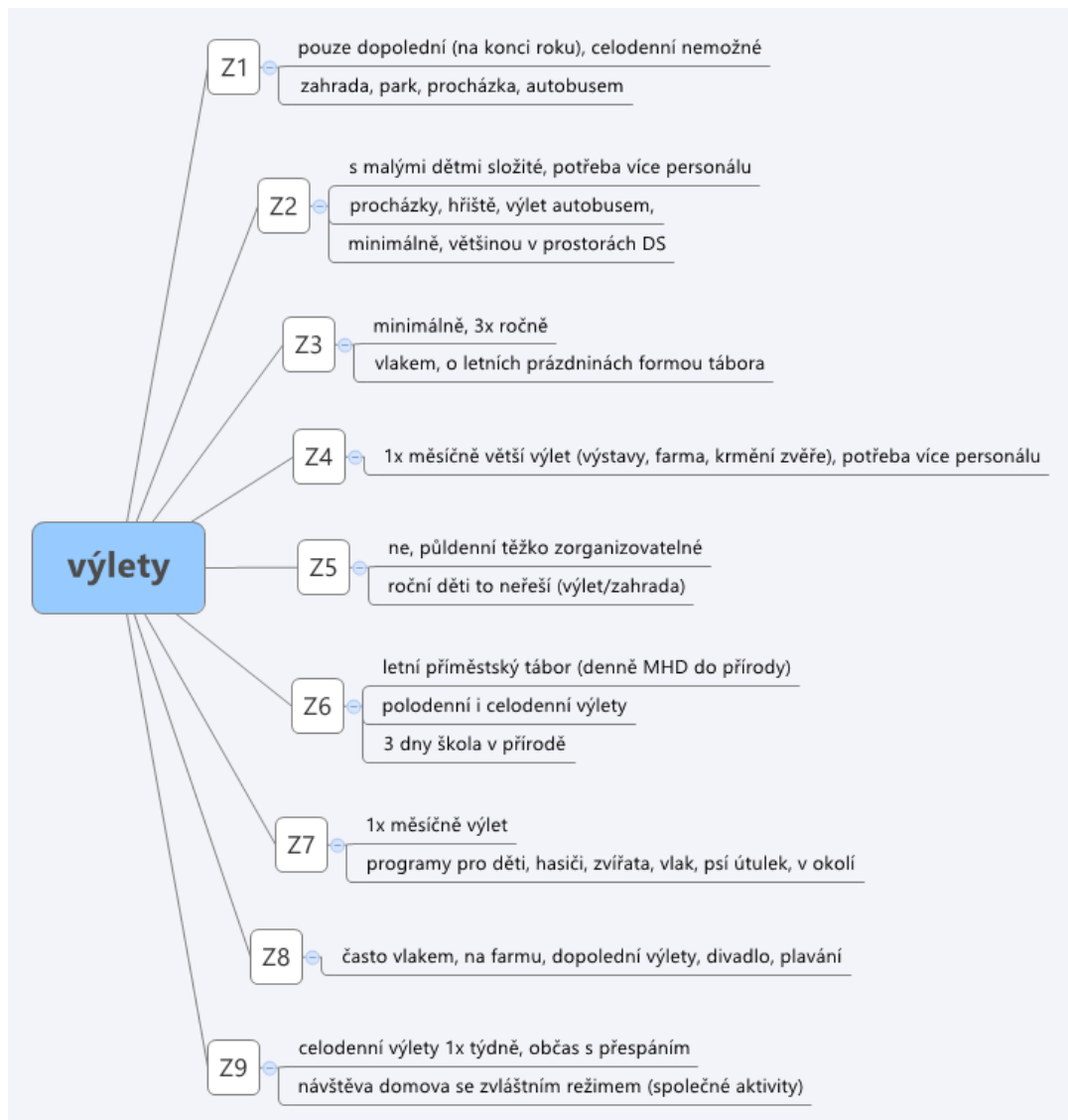


Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.7 Výlety

V této otázce jsem zjišťovala, zda výše zmíněná zařízení s dětmi jezdí na výlety. Z myšlenkové mapy č. 5 vyplývá, že většina zařízení výlety podniká, ale ne často. Převažují dopolední výlety z důvodu složité organizace. Z2 a Z4 se shodují, že je potřeba zajistit více personálu kvůli mladším dětem, aby to bylo bezpečnější. Zařízení využívají k přepravě jak jízdu autobusem, vlakem, tak chodí i pěšky. Většinou se jedná o výlety v blízkém okolí. Jediné Z5 výlety nepraktikuje: „Ročním dětem je úplně jedno, jestli jsme tady, na zahradě nebo jedeme někam speciálně. Oni to až tak neocení, a je to pro ně vlastně hrozně stresující... a vzhledem k tomu, že ty děti mají ten režim, tak jak mají, že mají třeba jen ten půl den, tak bychom ani nestihli někam dojet.“

Myšlenková mapa č. 5: Výlety

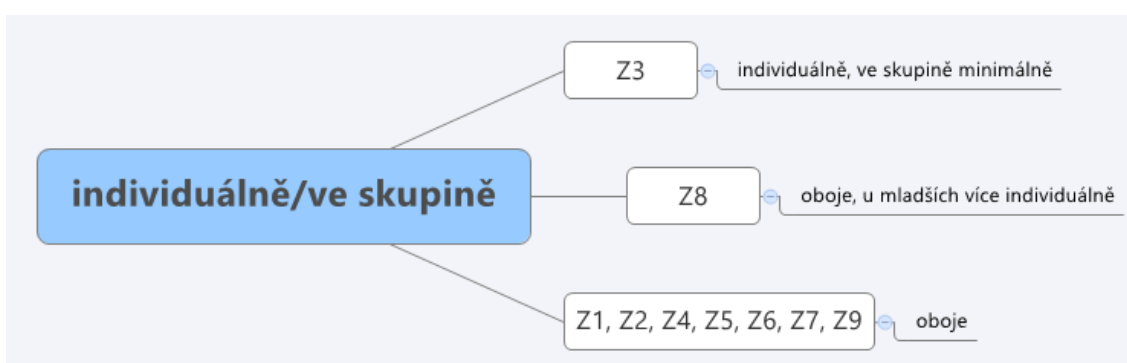


Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.8 Práce s dětmi

V rámci této otázky jsem se zajímala, zda zařízení pracují s dětmi více individuálně, ve skupině nebo zda to kombinují. Myšlenková mapa č. 6 ukazuje, že 7 z 9 zařízení kombinují práci s dětmi jak individuálně, tak ve skupině. Z3 a Z6 se shodly, že převažuje práce individuální. Z3 uvedlo: „S dětmi pracujeme ve skupině minimálně, většinou je to individuálně. Děti si vytváří skupinky samy, neříkáme jim, kdo s kým má pracovat. My jim pak pomáháme s dodržováním pravidel, které tady jsou.“ Z8 řeklo, že je to různé, ale jelikož jich je ve skupině málo, tak je to spíše individuální.

Myšlenková mapa č. 6: Práce s dětmi

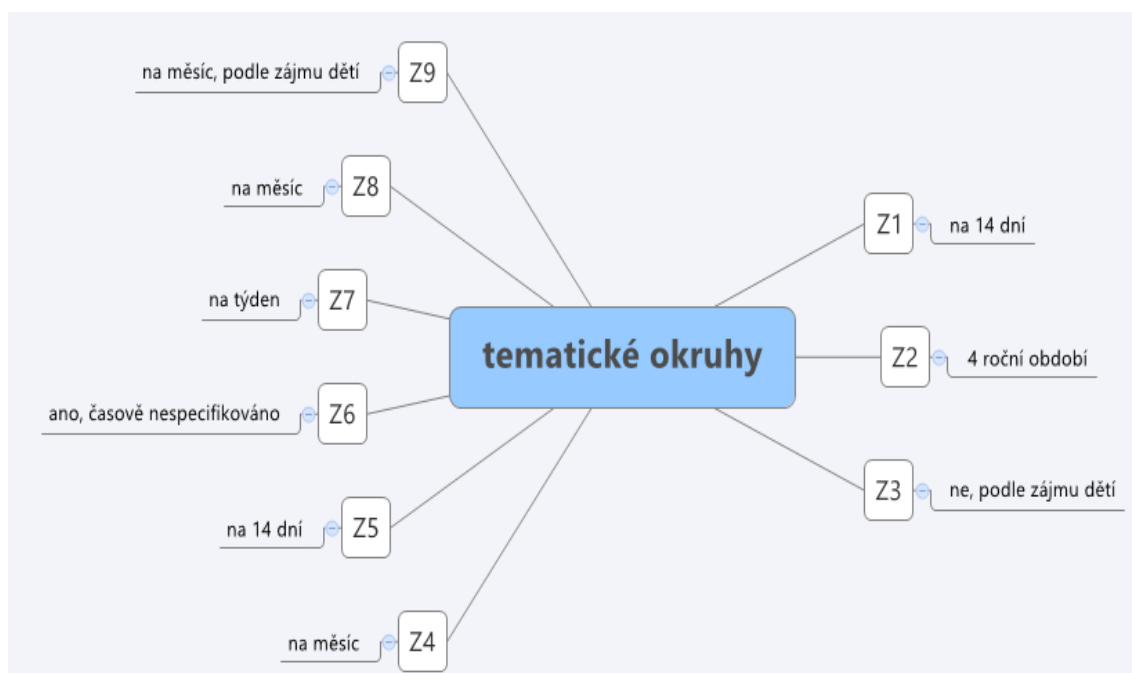


Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.9 Tematické okruhy

V rámci této otázky jsem zjišťovala, zda se v zařízeních zaměřují na různá témata a pokud ano, jak dlouho se jim věnují. Z myšlenkové mapy č. 7 vyplývá, že všechna zařízení kromě Z3 si tematické okruhy vypracovávají. Z3 uvedlo: „Nemáme tematické okruhy. V tom komunitním kruhu se to spíše řídí tím, co děti zajímá, např. počasí, hodiny nebo řešíme politiku. Nemáme to nějak rozdělené. Vycházíme z toho, že děti mají různá citlivá období na něco, a když je to zajímavá, tak je třeba toho využít a nabídnout jim to.“ Z9 si témata připravují, ale nelpějí na jejich dodržování, jelikož se řídí zájmy dětí.

Myšlenková mapa č. 7: Tematické okruhy

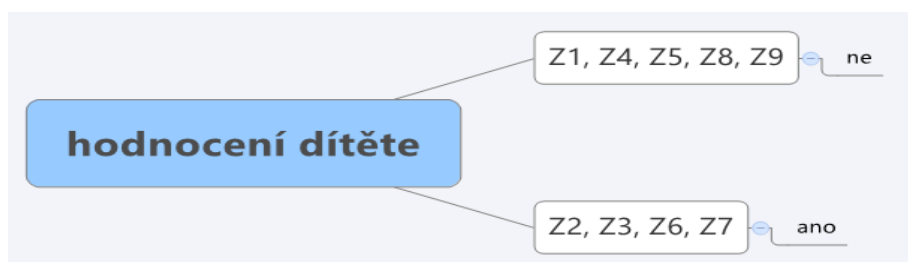


Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.10 Hodnocení dítěte

V rámci této otázky jsem zjišťovala, zda si zařízení o dětech vedou navíc nějaká hodnocení. Z myšlenkové mapy č. 8 vyplývá, že větší polovina si hodnocení dětí nezapisuje. Někteří si ho vedou formou sešitů, do kterých si píší, jaké dělají děti pokroky. Většinou si nad tím pak sednou v rámci individuálních konzultací s rodiči. Z8 si spíše vedou portfolia, aby rodiče věděli, co děti dělají. Z1 mají navíc svého externího psychologa, na kterého rodiče odkazují, když se jim něco nezdá. „Dělá diagnostiku, zároveň se někdy chodí i na děti koukat a pak dává rodičům zprávu.“ (Z1). Z9 uvedlo: „Spíše vnímáme to, čím ty děti prochází. Snažíme se, aby prošly všemi těmi pomůckami v tom pořadí, jak by měly.“ Z4 a Z5 se shodly na tom, že psát si to není potřeba. Podle nich stačí pokroky dětí pozorovat a následně je předat rodičům ústně.

Myšlenková mapa č. 8: Hodnocení dítěte



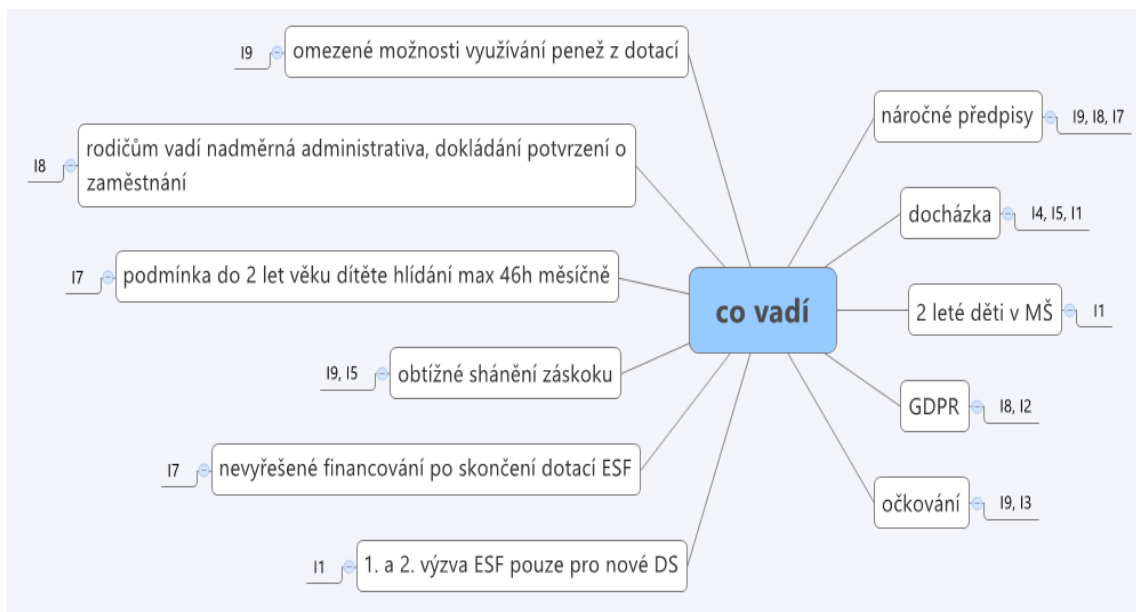
Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.11 Co vadí a návrh změn

V následujících 2 myšlenkových mapách jsem se zaměřovala na to, co informantům vadí ohledně dětských skupin a případně jaké navrhuji změny.

Myšlenková mapa č. 9 ukazuje, co informantům vadí v rámci dětských skupin. Největší shodou byly náročné hygienické předpisy či požární směrnice. I9 vadí, že větší DS musí splňovat stejné hygienické předpisy jako MŠ. *„Neříkám, že není správně, že ty podmínky jsou přísné, ty děti jsou tu malé, ale občas je to postavené na hlavu.“* (I7). I1 a I4 vadí, že musí vykazovat denní počet dětí v rámci dotace. *„Když jsou chřipkové epidemie tak máme jen 3 děti, a to se v těch dotacích neupravuje. Myslím si, že nemocné dítě by mělo být bráno jako dítě evidované. Protože pak musím platit chůvy, které tam pak budou třeba jen s 2 dětmi, a to mi nikdo nezaplátí.“* (I1). I5 nechápe, proč je problém, když přijde/odejde více dětí ve stejný čas. I1 nesouhlasí s 2letými dětmi v MŠ: *„na jednu stranu stát podpoří dětské skupiny finančně, a pak jim ty děti vezme a dá je do MŠ.“* I8 a I2 vadí neustálé novinky, jako např. GDPR vstupující v platnost, které komplikují práci a jsou nákladné pro neziskové organizace. I9 a I3 nesouhlasí s povinností docházet do DS dětem pouze řádně očkovaným. Pro I9 a I5 je obtížné shánět narychlo záskok za nemocného zaměstnance, jelikož i ten náhradník musí splňovat všechna kritéria pro výkon práce jako běžný zaměstnanec. I7 vadí, že: *„dětské skupiny oficiálně vznikly jako podpora rodičů, kteří se vrací dřív do zaměstnání, ale zároveň tady vlastně platí podmínka, že děti do 2 let se smí hlídat v těchto oficiálních zařízeních poskytujících péči o děti maximálně 46 hodin měsíčně. Takže to máte v podstatě jako jeden a půl pracovního týdne, kdy si ta maminka může dítě nechat pohlídat. Déle nemůže, protože jinak přijde o rodičák.“*

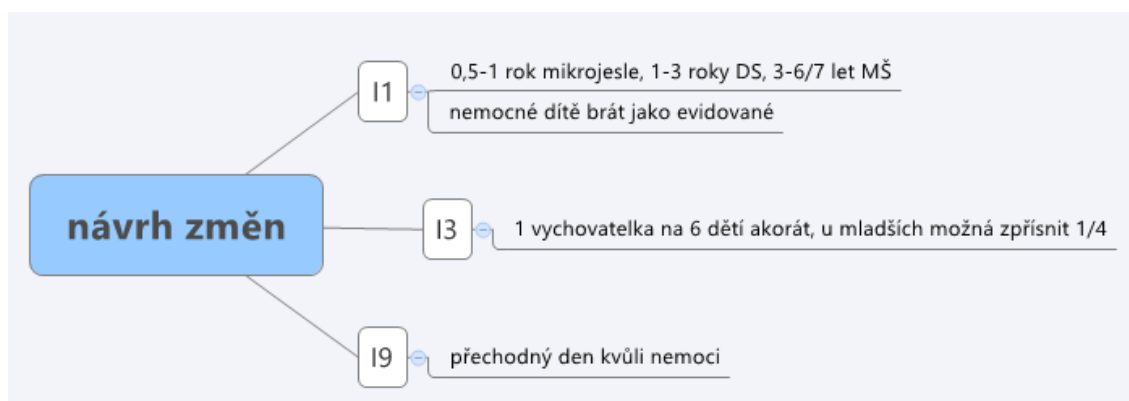
Myšlenková mapa č. 9: Co vadí



Zdroj: Vlastní výzkum

Myšlenková mapa č. 10 znázorňuje, jaké návrhy změn I navrhuje. Podle I1 by bylo dobré, kdyby např. do mikrojeslí docházely děti ve věku 0,5-1 rok, do DS děti 1 až 3leté a do MŠ 3 až 6/7leté. Dále navrhuje, aby byly upraveny dotační projekty v rámci např. chřipkových epidemií. I3 si myslí, že 1 vychovatelka na 6 dětí je akorát, ale u mladších dětí by toto kritérium klidně zpřísnila na 4 děti na 1 vychovatele. I9 si myslí, „že by možná pomohl alespoň jeden přechodný den, v případě že bude doloženou lékařskou zprávou, že ta pečující osoba onemocněla, že by třeba na ten 1 pracovní den by tady mohly být jen 2 na ty děti.“

Myšlenková mapa č. 10: Návrh změn

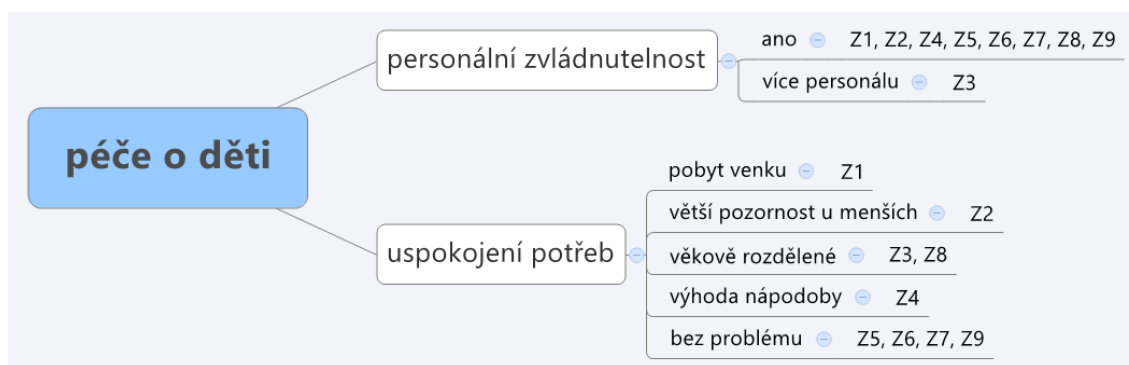


Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.12 Péče o děti

V rámci této otázky jsem zjišťovala, jak je personálně zvládnutelné starat se o malé a velké děti zároveň a zda si myslí, že jsou uspokojovány potřeby všech dětí. Z myšlenkové mapy č. 11 vyplývá, že péče o děti malé a velké zároveň je personálně zvládnutelná. Z3 uvedlo: „*Máme víc personálu, dohromady by to nešlo, protože ty děti mají jiné potřeby. Nejde nám o to, abychom měly naplněnou kapacitu, ale o spokojenost dětí a rodičů.*“ Z1 uvedlo, že je rozdíl v péči např. o 1 a 2,5leté, ale je to zvládnutelné. V rámci uspokojení potřeb dětí se všechna zařízení shodla, že si myslí, že potřeby dětí uspokojují. Z1 přiznalo, že program dne se částečně formuje podle nejmladších dětí, nejvíce však při pobytu venku. Z2 dodalo, že je jasné, že menším dětem je potřeba věnovat větší pozornost. Z3 a Z8 se shodlo, že kvůli uspokojování potřeb to mají v rámci zařízení věkově rozdělené, jelikož děti mají jiné potřeby. Podle Z4 je veliká výhoda heterogenní skupiny ve smyslu nápodoby. „*Mladší děti se od starších učí. Takže např. čerstvý 2leták se opravdu hodně učí od 3letáka, a pokrok tam je, a není to bych řekla pro ten personál nějak náročné.*“

Myšlenková mapa č. 11: Péče o děti



Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.13 Požadavky DS

V rámci této otázky jsem se zajímala, zda mají zařízení nějaké požadavky na nově příchozí děti. Myšlenková mapa č. 12 ukazuje, že zařízení na děti nemají žádné nároky. Je jim jedno, jestli je dítě na plenách, neumí se samo najíst apod. Všechno ho naučí. Z5, Z6 a Z8 však mají požadavky na rodiče. Z5 a Z6 požadují, aby rodiče byli zaměstnanci zřizovatele. Dle Z5 tedy musí mít 1 rodič plný úvazek nebo alespoň, aby tam oba rodiče měli poloviční úvazek, čímž požadavek taky splňují. Druhou možností je, že se rodič navrácí do pracovního procesu z rodičovské dovolené. Z8 naopak upřednostňují v měsíčním plánu docházky dětí pracujících rodičů před rodiči nezaměstnanými.

Myšlenková mapa č. 12: Požadavky DS



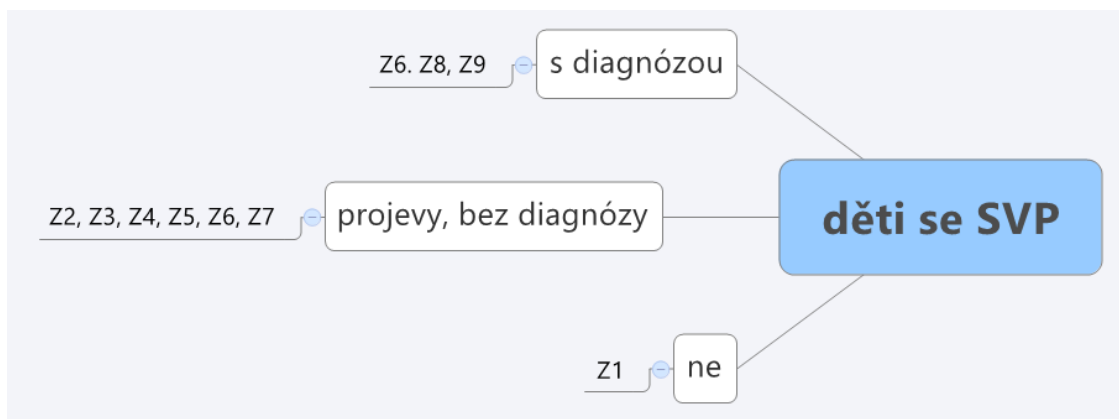
Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.14 Děti se SVP

V rámci této otázky jsem se zajímala, zda se v zařízení setkali nebo stále mají nějaké děti, které vybočují z běžného kolektivu. Jako nadřazený pojem jsem proto zvolila děti se SVP i přesto, že jsou DS zaměřeny pouze na výchovu. Myšlenková mapa č. 13 ukazuje, že všechna zařízení kromě Z1 se mají zkušenost s takovými dětmi. Z6 uvedlo: „Máme tady děti se specifickými potřebami. Zatím máme diagnostikované 1 dítě, ty další děti, u kterých ty specifické potřeby vidíme, ještě úplně diagnostikované nejsou

vzhledem k věku. Na druhou stranu některé děti se nám zde projevují jako nadané.“
 „Vzhledem k tomu, že máme 2 speciální pedagogy, tak ve své podstatě můžeme vzít i dítě, a taky jsme to udělaly, s nějakými speciálními potřebami, ale musí mi na to ty pracovnice stačit. Takže měly jsme 2, ale už sem nechodí.“ (Z8). Zařízení, které uvedly že pozorují u některých dětí jiné potřeby, zmiňovaly převážně agresivní nebo hyperaktivní projevy.

Myšlenková mapa č. 13 Děti se SVP



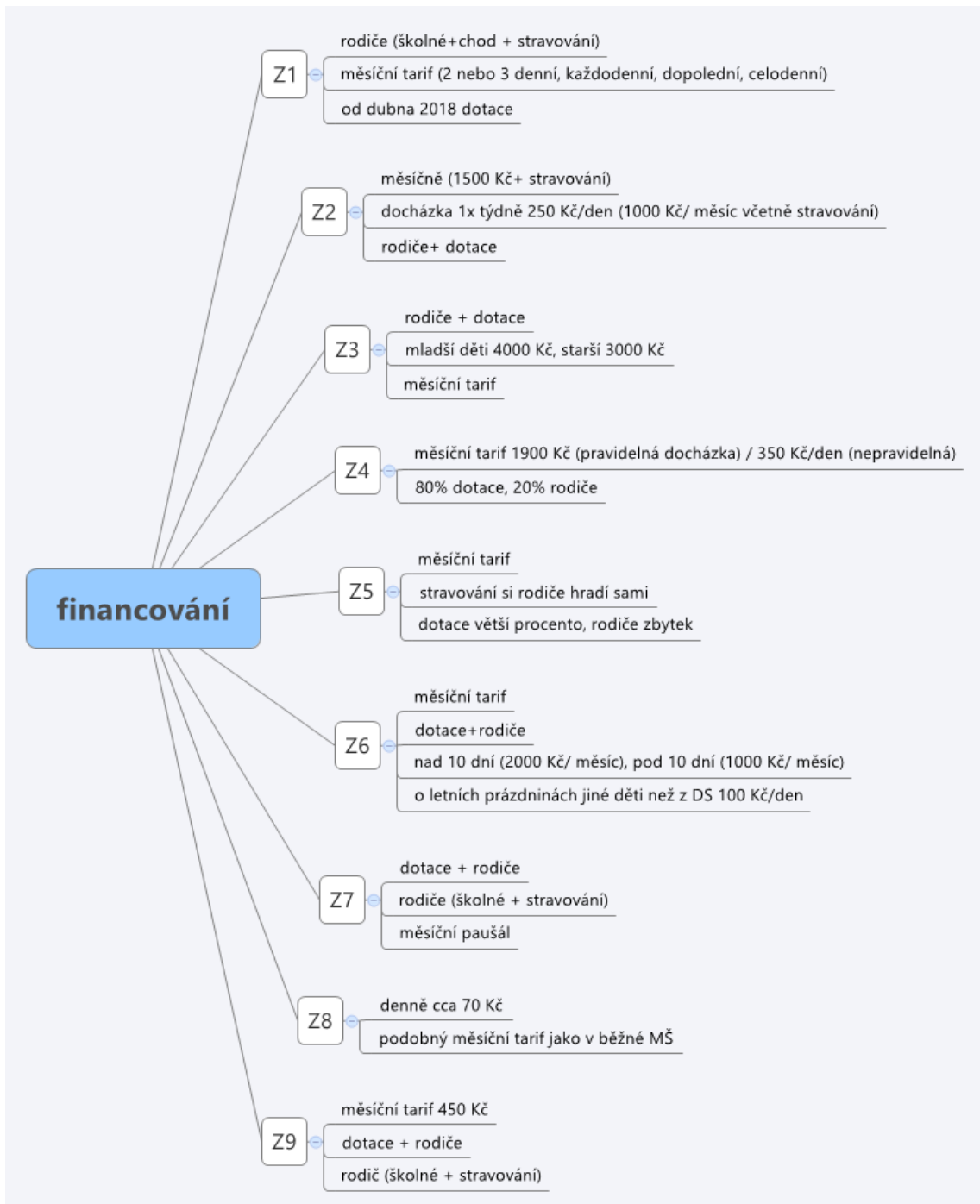
Zdroj: Vlastní výzkum

5.1.15 *Financování a udržitelnost*

V rámci těchto 2 myšlenkových map jsem zjišťovala, jak to mají zařízení s financováním a zároveň, jak to vidí do budoucna s udržitelností DS.

Z myšlenkové mapy č. 14 vyplývá, že všechna zařízení mají stanovený měsíční tarif, který rodiče platí za docházku svého dítěte. Některým rodičům, kteří využívají službu výjimečně, se vyplatí platit podle denního sazebníku. „Děti, které chodí v průběhu celého měsíce nebo více jak 10 dní v měsíci mají úplatu 2000 Kč, a děti které chodí max. do 10 dnů v měsíci tak mají 1000 Kč. A je to z toho důvodu, že právě tím, jak mohou přicházet během celého dne, tak nejsme schopni tu úplatu nastavit na dopolední využívání a odpolední využívání. Prostě nám je jedno, kdy během dne přijdou, ale musí respektovat teda buď do 10 dnů nebo nad 10 dnů.“ (Z6). Všechna zařízení jsou dotována ESF, což znamená, že rodiče neplatí za školné tak vysokou částku. Z8 uvedlo: „My jsme vlastně chtěly... nechceme na tom vydělávat... jako to si myslím, že jsme jediná DS v Jihočeském kraji, která na tom nevydělává. Proto i příspěvek rodičů je stejný jako v mateřské škole. Nemáme žádné přehnané měsíční poplatky.“

Myšlenková mapa č. 14: Financování

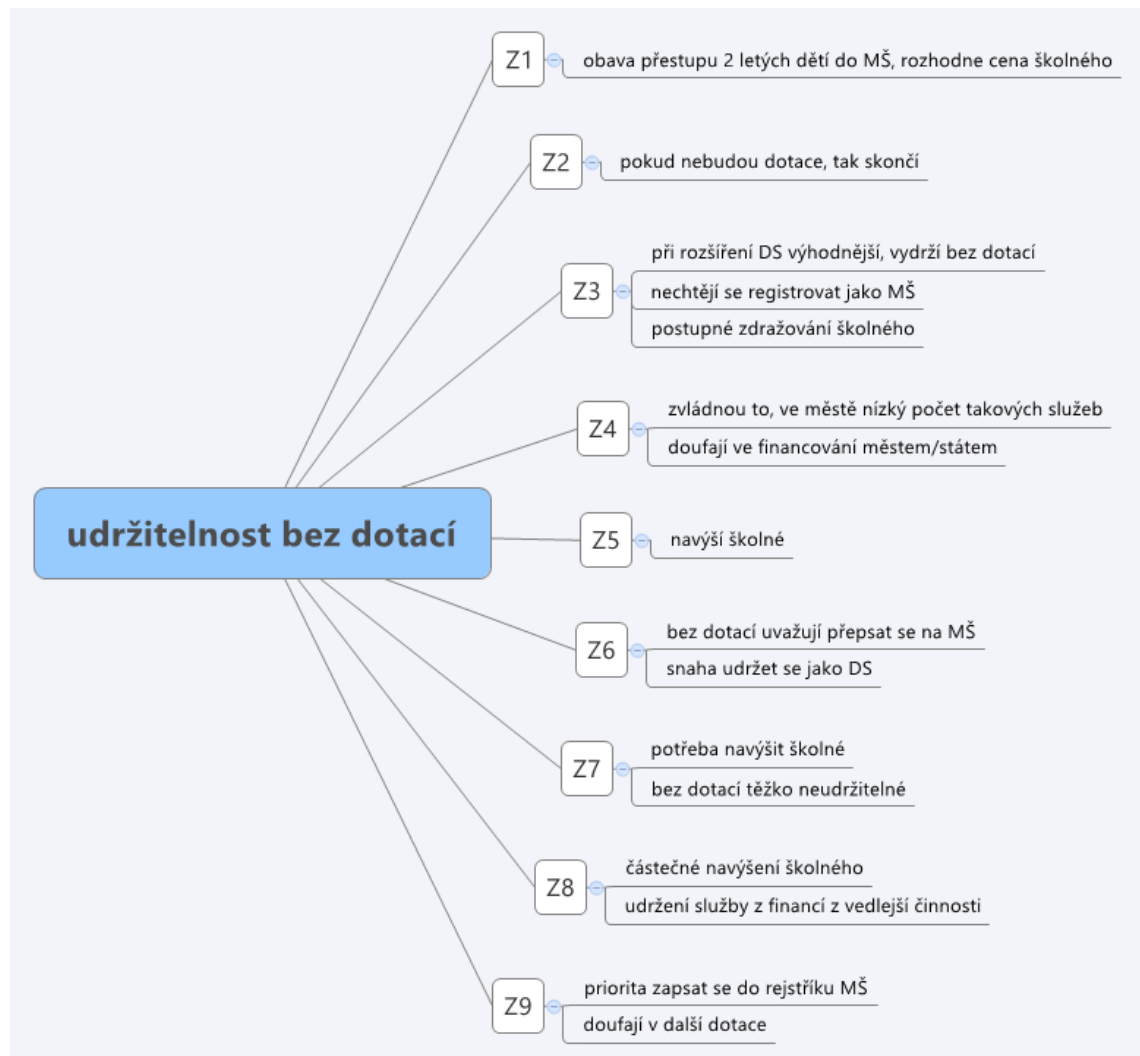


Zdroj: Vlastní výzkum

Myšlenková mapa č. 15 znázorňuje, jak to jednotlivá zařízení vidí s udržitelností po skončení poslední dotační výzvy ESF. Většina zařízení se shodla na tom, že budou doufat v další dotační programy, jelikož jsou pro jejich udržení důležité. Z1 uvedlo: „Obávám se toho, že děti od 2 let nám pak budou přebírat školky, i přesto že si to rodiče chválí, oceňují tu péči, ale najednou tu rozhodnou peníze.“ Z2 uvažuje o tom, že pokud potom nebudou financování od státu nebo Evropské unie, tak to nepůjde a jejich

služba skončí. „Není mým cílem zde mít soukromou školku. Zakládaly jsme to proto, abychom podpořily maminky, samoživitelky. Aby mohly chodit do práce, protože ony to potřebují, a já z nich nebudu tahat jejich celou výplatu.“ (Z2). Z3 předpokládá, že pokud se jejich DS kapacitně rozšíří, tak jak chtějí, tak to zvládnou ufinancovat i bez dotací. Nemají zájem se přepsat na MŠ. Uvažují dále o tom, že budou službu rodičům postupně zdražovat. Z6 se bude snažit udržet v režimu DS, ale pokud nebudou dále jiné dotační programy, uvažují o přepsání na MŠ, aby byli financováni od MŠMT. Z8 uvažuje, že by muselo částečně navýšit školné a zároveň by se snažilo udržet službu dotací z vedlejší výdělečné činnosti.

Myšlenková mapa č. 15: Udržitelnost



Zdroj: Vlastní výzkum

5.2 Výsledky dotazníků

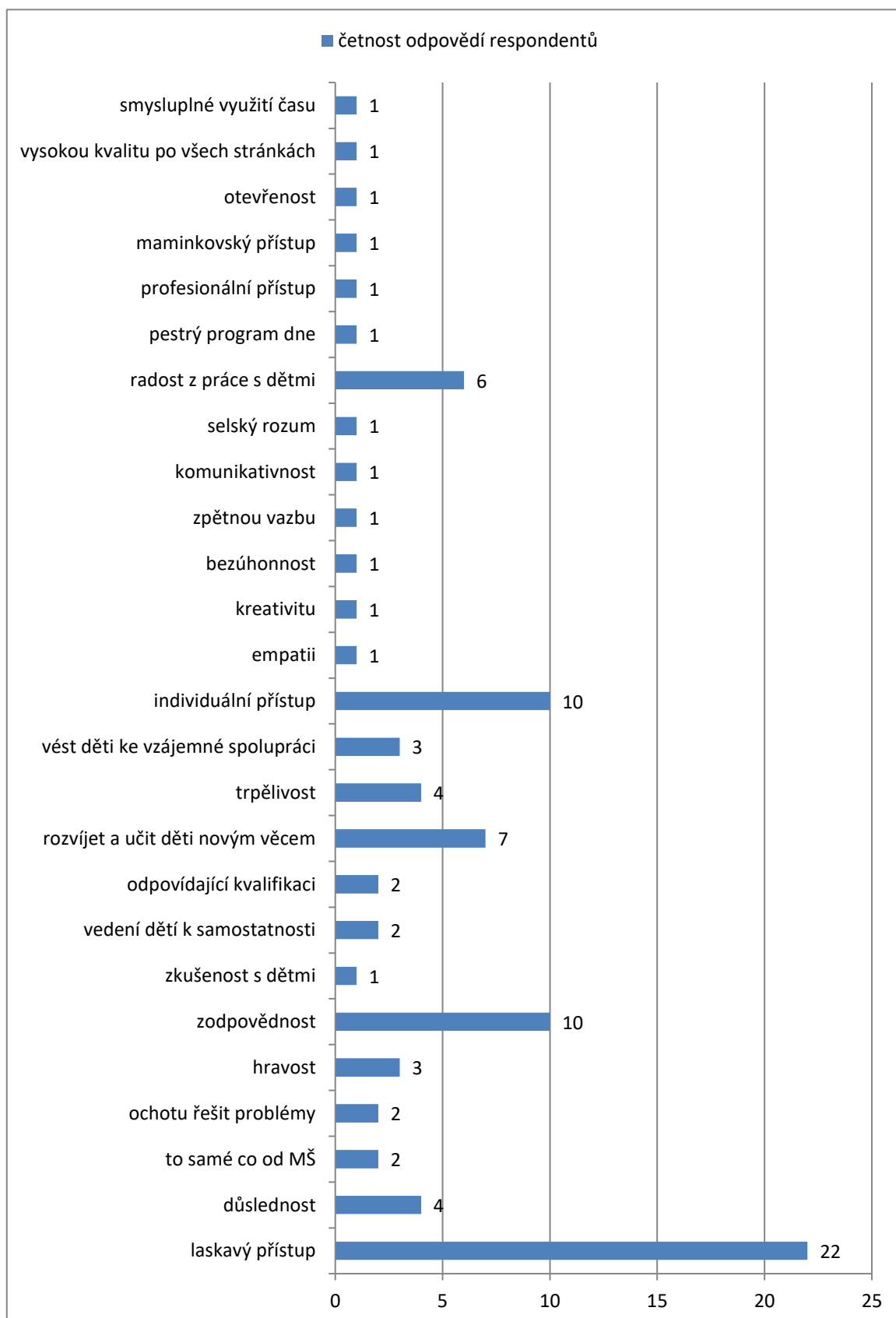
Z hromadně rozeslaných dotazníků e-mailem byla návratnost odpovědí celkem od 40 respondentů. Jednalo se o rodiče, jejichž děti dochází do výše zmíněných 11 dětských skupin v Jihočeském kraji. Jelikož sběr dat byl anonymní, není jasné, za jaké dětské skupiny respondenti hovořili. K vyhodnocení dat byly pro větší přehlednost využity grafy.

5.2.1 Očekávání rodičů od vychovatelek

Otázka č. 1: Co jako rodič očekáváte od vychovatelek v dětských skupinách?

Na tuto otázku měli respondenti odpovědět vlastními slovy, jelikož neměli na výběr z možností. Někteří zmínili pouze jednu věc, jiní se naopak rozepsali. Z grafu č. 1 vyplývá, že nejvíce rodiče očekávají od vychovatelek laskavý přístup k dětem (22 odpovědí). Dále je pro ně velmi důležitá zodpovědnost personálu (10) a individuální přístup k dětem (10). Respondenti považují za velmi důležité, aby vychovatelky práce s dětmi bavila (6). Sedm rodičů chce, aby se děti v DS rozvíjely a učily novým věcem. Respondentům by se líbilo, kdyby vychovatelky vedly děti ke vzájemné spolupráci (3) a zároveň k samostatnosti (2). V odpovědích byly zmíněné i vlastnosti vychovatelek, jako je: důslednost (4), hravost (3), trpělivost (4) apod.

Graf č. 1: Očekávání rodičů od vychovatelek



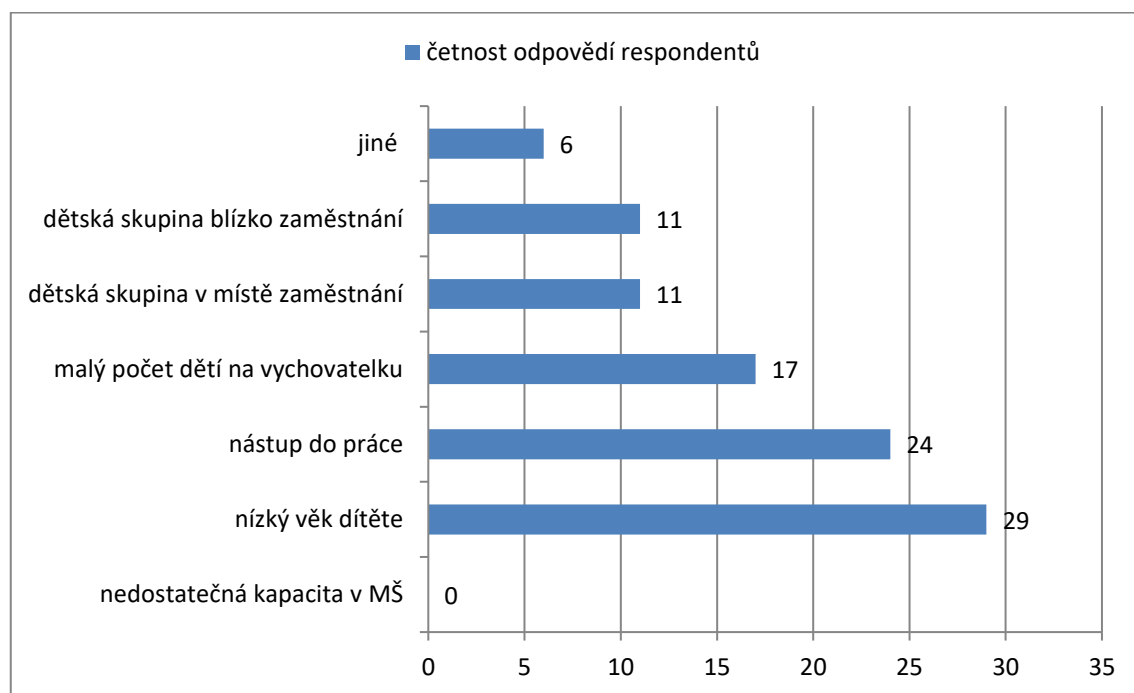
Zdroj: Vlastní výzkum

5.2.2 Důvod zařazení do DS

Otázka č. 2: Z jakého důvodu jste zařadili své dítě do dětské skupiny?

Na následující otázku měli respondenti na výběr z různých odpovědí. Mohli zvolit pouze 1 odpověď nebo měli možnost jich zaškrtnout více, případně dopsat vlastní. Někteří vybrali pouze jednu odpověď, jiní uvedli více důvodů. Z grafu č. 2 vyplývá, že rodiče zařadili své dítě do dětské skupiny kvůli jeho nízkému věku (29). Na druhém místě s 24 odpověďmi byl důvodem nástup rodičů do práce. Dále se rodičům zamlouvalo, že na vychovatelku spadá menší počet dětí (17). Se shodným počtem 11 odpovědí byly uvedeny důvody, že DS je buď v místě zaměstnání rodiče nebo je blízko. Nikdo nezaškrtnul odpověď, že dítě zařadil do DS kvůli nedostatečné kapacitě v MŠ. Šest respondentů připsalo i jiný důvod: podmínky péče v konkrétní DS; kontakt s dětmi; využití montessori pedagogiky; možnost domluvy individuální docházky; finanční dostupnost; stejné výchovné principy DS jako v rodině.

Graf č. 2: Důvod zařazení do DS



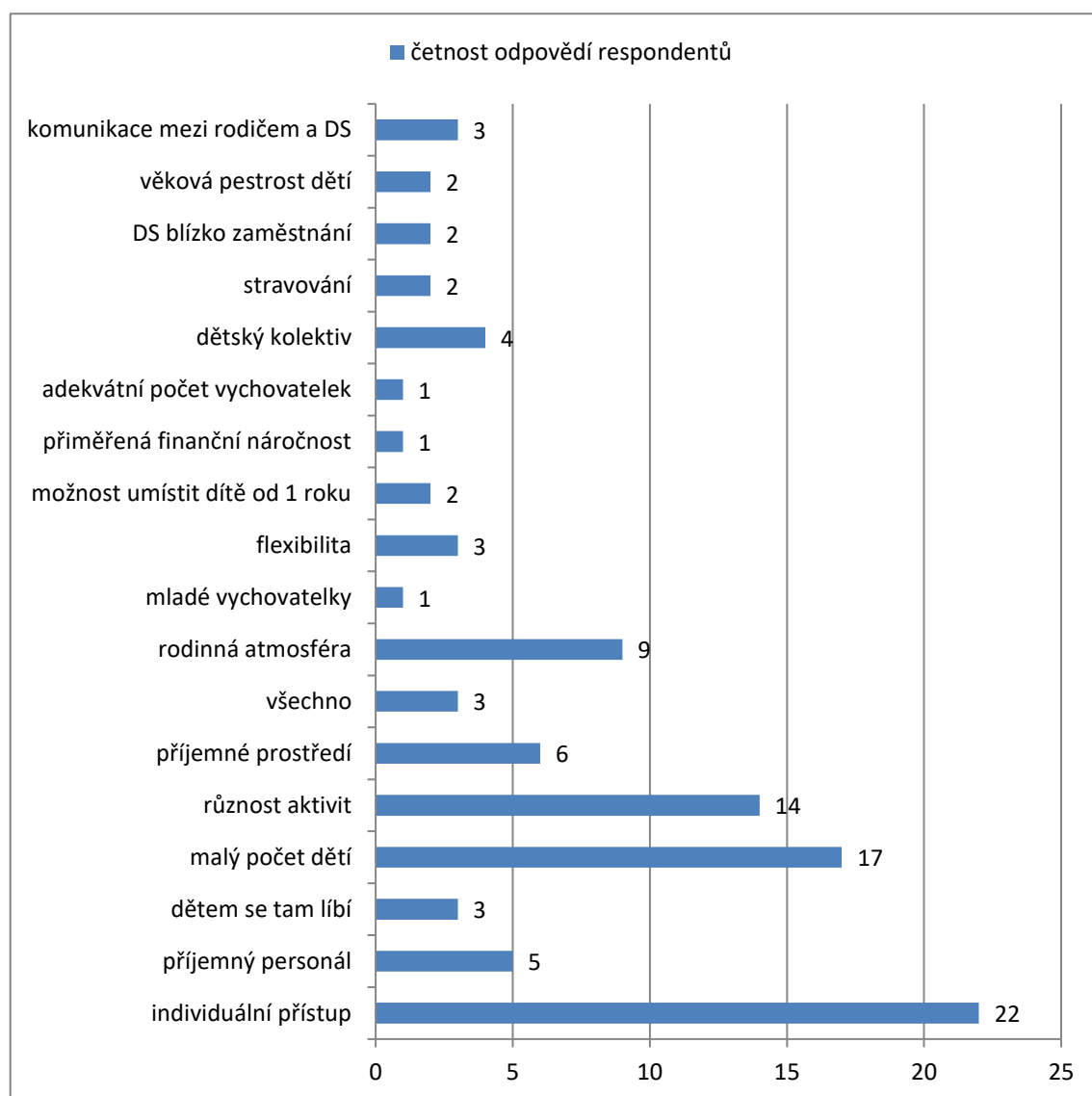
Zdroj: Vlastní výzkum

5.2.3 Pozitiva DS

Otázka č. 3: Co se vám na dětské skupině líbí?

Na následující otázku měli respondenti odpovědět vlastními slovy. Z grafu č. 3 vyplývá, že nejvíce rodiče oceňují individuální přístup (22). Dále se 17 respondentů shodlo na malém počtu dětí v DS. Líbí se jim různost aktivit (14), DS vedená v duchu rodinné atmosféry (9). Šest rodičů pohlíží na DS jako na příjemné prostředí, kde pracuje příjemný personál (3). Tři respondenti dokonce uvedli, že se jim líbí úplně všechno.

Graf č. 3: Pozitiva DS



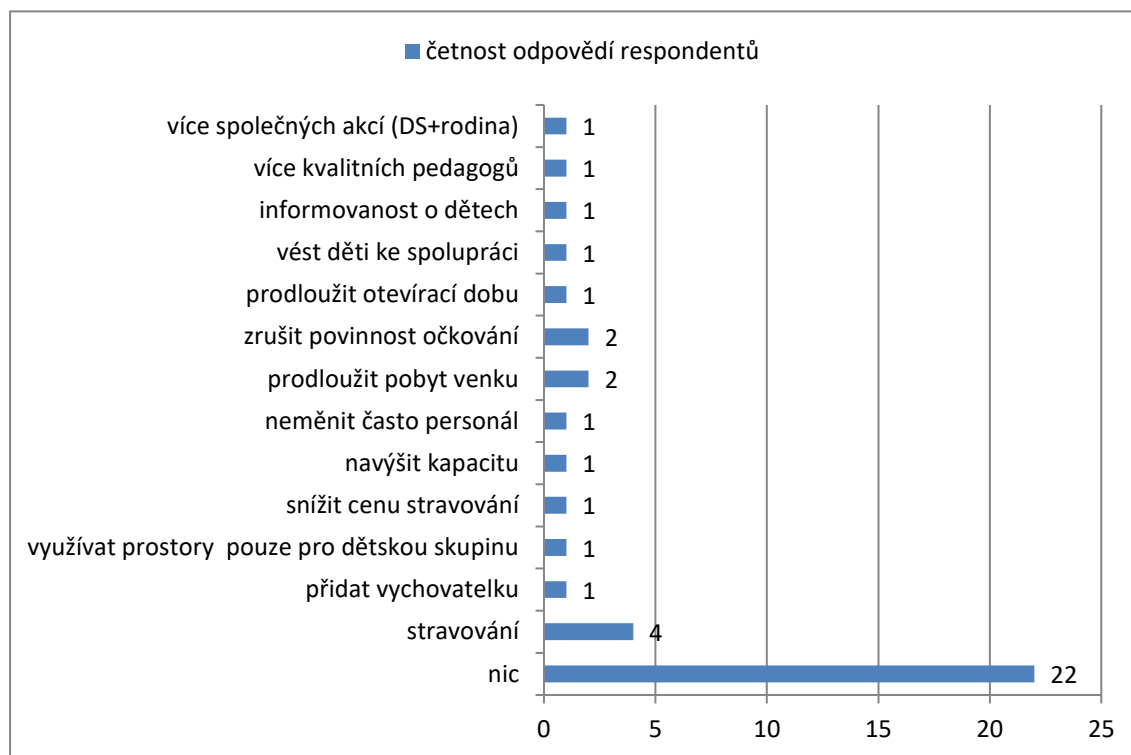
Zdroj: Vlastní výzkum

5.2.4 Návrh změn v DS

Otázka č. 4: Je něco, co byste rádi v dětské skupině změnili?

Na tuto otázku měli respondenti odpovědět vlastními slovy. Celkem 22 respondentů se shodlo na tom, že není potřeba nic měnit. Čtyři rodiče by rádi něco změnili na stravování, přičemž 2 z nich uvedli změnit dodavatele obědů. Dále 2 respondenti by rádi zrušili povinnost mít dítě řádně naočkováno kvůli docházce do DS. Rodiče by rádi prodloužili délku pobytu venku (2). Ve zbylých odpovědích rodiče uváděli: zlepšení informovanosti o dětech, navýšení kapacity DS, snížení ceny stravování, prodloužení otevírací doby apod.

Graf č. 4: Návrh změn v DS



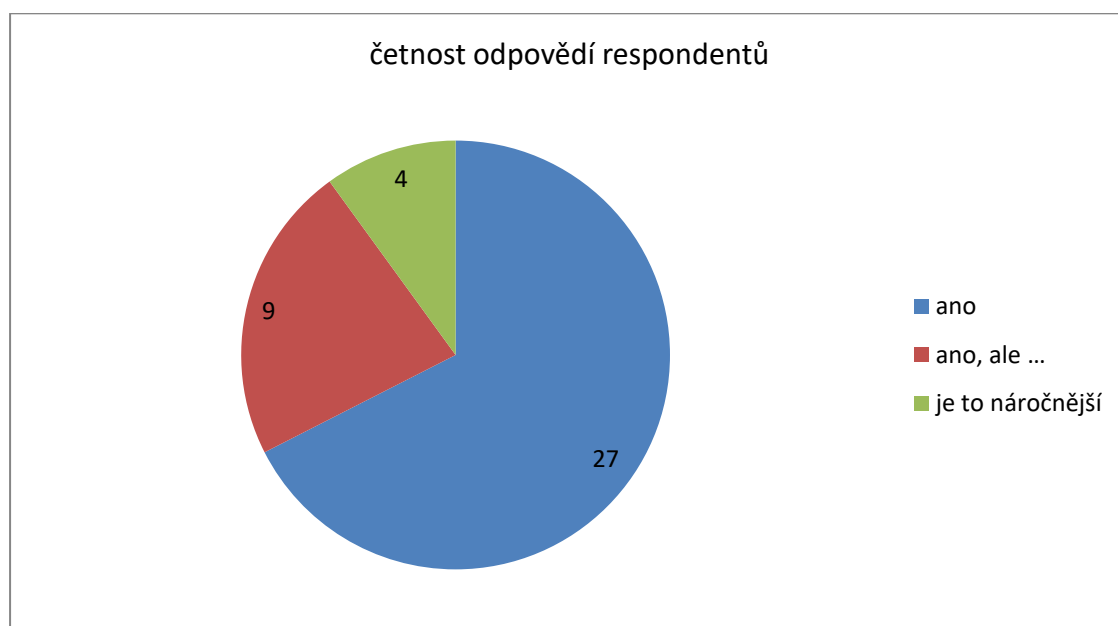
Zdroj: Vlastní výzkum

5.2.5 Finanční zvládnutelnost

Otázka č. 5: Zvládáte to finančně?

Na následující otázku většinou rodiče odpovídali jednoslovně, přičemž někteří dodali vysvětlení. Z grafu č. 5 vyplývá, že pro 36 respondentů je placení školného finančně zvládnutelné, přičemž 9 z nich dodává, že je to díky dotacím (3); děti nedochází do DS často (2); tři z nich nejsou spokojeni, že je to dražší než státní zařízení, ale je to zvládnutelné; mnohonásobně levnější než chůva (1). Zbylí 4 respondenti ze 40 uvedli, že je to pro ně finančně náročnější ale zvládnutelné („*Je to na hranici, ale stojí to za to*“; „*...ale zároveň jsem maximálně spokojená a tím je to pro mne ta nejlepší možná investice do začátku života mého syna*“; „*...ale v rámci uspořádání rodinných finančních priorit to lze zvládnout, tzn. investujeme do rozumné péče o dítě místo hraček, oblečení, vybavení apod.*“).

Graf č. 5: Finanční zvládnutelnost



Zdroj: Vlastní výzkum

6 Diskuse

V rámci mé bakalářské práce jsem měla stanovené 2 cíle. Prvním bylo zjistit, jaká je péče o děti v jednotlivých dětských skupinách v Jihočeském kraji. Druhým cílem bylo zjistit, jak jsou rodiče spokojeni se službou dětských skupin, a z jakého důvodu volí tuto alternativu. Za účelem zjištění prvního cíle jsem telefonicky a e-mailem oslovila všechny DS Jihočeského kraje uvedené v evidenci poskytovatelů DS spravované MPSV, které už byly zároveň v provozu. Celkem jsem měla možnost provést rozhovor s 9 vedoucími pracovníky, kteří hovořili o 11 DS, ve kterých působí. K zjištění druhého cíle jsem nakonec přehodnotila způsob sběru dat. Chtěla jsem provést rozhovory s rodiči dětí docházejících do těchto zařízení, ale usoudila jsem, že formou anonymního dotazníku to bude výhodnější. Rodiče se nebudou stydět odpovědět na všechny otázky, budou moci si svou odpověď promyslet v pohodlí domova, a navíc získám za relativně krátkou dobu více respondentů. Proto jsem požádala vedoucí pracovníky o hromadné rozeslání odkazu na dotazník pomocí e-mailu. Výsledky výzkumu jsem rozdělila do dvou podkapitol: výsledky rozhovorů a výsledky dotazníků.

V rámci kvalitativního výzkumu má výzkumná otázka zněla: Jak probíhá péče o děti ve vybraných dětských skupinách v Jihočeském kraji. Z tohoto důvodu mě zajímalo, jaký je počet a věk dětí v jednotlivých DS. Většina zařízení má denní kapacitu do 12 dětí, přičemž nejvíce mají 2-3letých. Jelikož jsou v současné době všichni dotováni ESF, mají elektronickou docházku. Dále mě zajímal denní harmonogram, který se ve větší míře shodoval. Během příchodu dětí probíhá většinou volná hra, potom je řízená činnost nebo rozcvička. Následuje svačina, kterou si děti v některých zařízeních nosí vlastní z domova, ale převažuje společná svačina zajištěná DS. Potom většinou pokračuje řízená činnost a následně jdou ven. Oběd většinou mají stejný, přičemž umožňují donášet si vlastní. Některé DS se snaží vést děti ke zdravé stravě. Po obědě bývá odpočinek, po kterém následuje převážně volná hra. Po odpolední svačině, když je teplé počasí, jdou znovu ven nebo probíhá volná hra a následně postupně odcházejí domů.

Co se týče prostorů DS, zajímalo mě, co nabízí dětem jako nadstandard služby, jelikož dle vyhlášky č. 281/2014 Sb. musí poskytovatel v rámci venkovních prostor zajistit pro skupinu do 12 dětí nezastavěnou plochu pozemku, kde si budou moci děti pobývat a hrát hry, nebo jim to umožnit na dostupném veřejném hřišti či v přírodě. Ve většině případů DS mají svou vlastní zahradu, ale 3 zařízení odpověděla, že takovou možnost nemají. DS s dětmi občas vyjíždí i na výlety, které bývají většinou dopolední.

Dále mě zajímalo, jestli probíhá rozvoj dětí v DS. Dle Pemové et al. (2013) totiž DS nemá sloužit ke vzdělávání, ale pouze k výchově dětí. Podle odpovědí informantů je zřejmé, že k rozvoji dětí v rámci DS může docházet, jelikož jsou vybaveni i didaktickými pomůckami nebo montessori pomůckami. Nelze to však nazvat vzděláváním. Všechna zařízení se shodla na tom, že děti, které přijímají, nemusí nic umět, jelikož je všechno naučí. S dětmi pracují převážně certifikované chůvy nebo učitelky MŠ, přičemž kombinují práci individuální a skupinovou. V rámci mého výzkumu jsem s překvapením zjistila, že jedno zařízení porušuje zákon o dětské skupině, jelikož zaměstnává osobu, která není odborně způsobilá k výkonu práce. Ve většině případů mají DS vytvořené tematické okruhy s různou časovou dotací. Polovina dotazovaných zařízení uvedla, že si píše hodnocení vývoje dětí, i přes to, že to jako povinnost nemají. Všichni uvedli, že si myslí, že uspokojují potřeby mladších i starších dětí a péče o ně je personálně zvládnutelná. Některá zařízení zmínila, že se setkala nebo stále do DS dochází děti, které nějakým způsobem vybočují z běžného kolektivu ať už hyperaktivními projevy, agresivitou nebo naopak nadáním. Ve většině případů se však jedná o domněnku, jelikož děti nejsou diagnostikované.

Zajímala jsem se i o to, co informantům obecně vadí ohledně DS a jaké změny by navrhovali. Nejvíce se shodovali na náročnějších hygienických a požárních předpisech, které musí splňovat, a povinností nabírat pouze očkované děti. Dále jim vadí, že v rámci dotací od ESF musí vykazovat a naplnit určitý denní počet dětí, s čímž např. v době chřipkových epidemií mají problém. Jedno ze zařízení navrhlo, že by nebylo špatné, kdyby se uznal jeden přechodný den, kdy by mohlo být na základě doložení lékařské zprávy o nemoci o jednu osobu na děti méně, jelikož zařízení se často potýkají s obtížným sháněním záskoku. Všechna zařízení jsou dotovaná ESF a tím pádem pro rodiče financování služby není tak nákladné. Informanti se v rámci otázky týkající se udržitelnosti poskytování služby po skončení dotací vyjádřili, že existence bez dotací je velmi náročná, a proto budou doufat v další dotační projekty. Pokud tomu tak nebude, tak buď některá zařízení skončí, jiná budou uvažovat o přepsání na MŠ a ostatní se pokusí udržet jako DS.

V rámci kvantitativního výzkumu mě zajímalo, z jakého důvodu zařazují rodiče své děti do dětských skupin. Nejčastější odpovědí respondentů byl nízký věk dítěte a hned za ním nástup rodiče do práce. Tento výsledek jsem očekávala, jelikož z tohoto důvodu dětské skupiny vznikají. MPSV (2018) uvádí, že velkým pozitivem je umožnění

rodičům postupně a flexibilně se navrátit do pracovního procesu, čímž snáze skloubí pracovní a rodinný život. Někteří respondenti dodali i jiný důvod: podmínky péče v konkrétní DS; kontakt s dětmi; využití montessori pedagogiky; možnost domluvy individuální docházky; finanční dostupnost; stejné výchovné principy DS jako v rodině. Rodiče od vychovatelek nejčastěji očekávají laskavý a individuální přístup k dětem, zodpovědnost, učení dětí novým věcem a samozřejmě, aby je bavilo s nimi pracovat. Mertin (2016, s. 117) uvádí, že „*laskavé jednání dospělých vůči dítěti nemusí být slabost.*“ Při výchově, jakožto dlouhodobé záležitosti, je naopak tento přístup žádoucí, jelikož když chceme, aby nás dítě co nejdéle poslouchalo, mělo by být i dobře naladěné (Mertin, 2016). Respondentům se převážně líbí výše zmíněný individuální přístup, malý počet dětí na vychovatelku, pestrost denních aktivit a rodinná atmosféra v rámci DS, do které jejich dítě dochází. Většinou by rodiče nic neměnili, ale někteří navrhovali změnit dodavatele stravování nebo ho zlevnit, prodloužit dobu strávenou venku. Nespokojenost byla i s povinným očkováním, to však DS ovlivnit nemohou. U poslední otázky se rodiče většinou shodli, že cena služby je finančně zvládnutelná především díky dotacím, kvůli kterým to není tolik nákladné. Někteří uvedli, že je to náročnější, ale stojí to za to.

Závěr

Praktická část mé bakalářské práce byla zaměřena na rozhovor s vedoucími zaměstnanci dětských skupin v Jihočeském kraji a dále na získání odpovědí od rodičů dětí docházejících do těchto zařízení formou dotazníků. Pomocí této kombinované formy výzkumu byly zodpovězeny všechny stanovené otázky, čímž se podařilo splnit stanovené cíle.

Zařízení, ve kterých jsem prováděla výzkum, fungují ve větší míře na podobném principu, přičemž každé je něčím specifické. Ať už věkem či počtem dětí, způsobem stravování, přístupem, financováním apod. V rámci mnou prováděných rozhovorů jsem zjistila, že jedno zařízení porušuje zákon o dětských skupinách, jelikož zaměstnává osobu, která nemá odpovídající odbornou způsobilost. Rodiče se ve větší míře shodovali na tom, že díky dětským skupinám se mohli navrátit do práce i přesto, že mají malé dítě. Vychvalují si především individuální přístup k dětem a nízký počet dětí na personál.

Tato práce může být užitečná pro současné či budoucí zaměstnance v dětských skupinách; pro rodiny, které se rozhodují pro zařazení dětí do dětské skupiny; pro studenty pedagogických oborů i laickou veřejnost. Práce jim může poskytnout informace o dětských skupinách a představu o organizaci a chodu dětských skupin. Výzkum by se mohl rozšířit o rozhovory s ostatními zaměstnanci zařízení či osobními rozhovory s rodiči, čímž by se na danou problematiku dalo nahlížet komplexněji.

Těší mě, že mi byl umožněn výzkum v jednotlivých zařízeních, a že si rodiče udělali čas na vyplnění dotazníku. Dozvěděla jsem se tak mnoho zajímavých informací, kterých bych se v literatuře nedočetla. Tato služba péče o dítě se mi natolik zalíbila, že ji možná v budoucnu upřednostním při hledání zařízení pro své dítě.

Seznam použitých zdrojů

- 1) BEDNÁŘOVÁ, J., ŠMARDOVÁ V., 2015. *Diagnostika dítěte předškolního věku: co by dítě mělo umět ve věku od 3 do 6 let*. 2. vydání. Brno: Edika. 217 s. ISBN 978-80-266-0658-1.
- 2) BENELAM, B., GIBSON-MOORE, H. a STANNER, S., 2015. *Healthy eating for 1-3 year-olds: A food-based guide*. [online]. [cit. 2018-04-22]. Nutrition Bulletin. 40(2), p. 107-117. doi: 10.1111/nbu.12134. ISSN 14719827.
- 3) EGER, L., EGEROVÁ, D., 2017. *Základy metodologie výzkumu*. 2. přepracované a rozšířené vydání. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. 184 s. ISBN 978-80-261-0735-4.
- 4) HENDL, J., REMR, J., 2017. *Metody výzkumu a evaluace*. Praha: Portál. 376 s. ISBN 978-80-262-1192-1.
- 5) HINKLEY, T., SALMON, J., CRAWFORD, D., OKELY, A. a HESKETH K., 2016. *Preschool and childcare center characteristics associated with children's physical activity during care hours: an observational study*. [online]. [cit. 2018-04-22]. International Journal of Behavioral Nutrition. 13, p. 1-9. doi: 10.1186/s12966-016-0444-0. ISSN 14795868.
- 6) HORKÁ, H., SYSLOVÁ, Z., 2011. *Studie k předškolní pedagogice*. Brno: Masarykova univerzita. 121 s. ISBN 978-80-210-5467-7.
- 7) KOLÁŘ, Z. a kol., 2012. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Praha: Grada. 192 s. ISBN 978-80-247-3710-2.
- 8) KOŤÁTKOVÁ, S., 2014. *Dítě a mateřská škola: Co by měli rodiče znát, učitelé respektovat a rozvíjet*. 2. vydání. Praha: Grada. 256 s. ISBN 978-80-247-4435-3.
- 9) MERTIN, V., 2016. *Abeceda pro učitelky mateřských škol*. Praha: Wolters Kluwer. 228 s. ISBN 978-80-7478-923-6.
- 10) MPSV, 2017a. *Dětské skupiny*. Odbor 21, Poslední aktualizace 25.9.2017. Ministerstvo práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2017-10-14]. Dostupné z: <https://www.mpsv.cz/cs/19908>

- 11) MPSV, 2017b. *Právní předpisy a stanoviska*. Dětské skupiny: Informační kampaň Ministerstva práce a sociálních věcí [online]. [cit. 2017-10-08]. Dostupné z: <http://www.dsmpsv.cz/index.php/pravni-predpisy-a-stanoviska>
- 12) MPSV, 2018. *Dětská skupina: informační příručka pro rodiče*. 2. vydání. [online]. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) [cit. 2018-04-17] Dostupné z: http://www.dsmpsv.cz/wp-content/uploads/2015/09/114_MPSV_Prirucka-pro-rodice_210x210_update-2018_nahled3_do-tisku.pdf
- 13) O'DONNELL, M., 2014. *Maria Montessori (Bloomsbury Library of Educational Thought)*. London: Bloomsbury Academic. 232 p. ISBN 978-1472519016.
- 14) OPRAVILOVÁ, E., 2016. *Předškolní pedagogika*. Praha: Grada. 224 s. ISBN 978-80-247-5107-8.
- 15) PEMOVÁ, T., PTÁČEK, R. a kol., 2013. *Soukromá a firemní školka od A do Z: Jak založit a provozovat soukromé nebo firemní zařízení předškolní výchovy*. Praha: Grada. 167 s. ISBN 978-80-247-4699-9.
- 16) PITÁKOVÁ, M., 2014. *Praktická příručka pro chůvy*. Praha: Grada. 104 s. ISBN 978-80-247-5005-7.
- 17) PRŮCHA, J., 2009. *Pedagogická encyklopedie*. Praha: Portál. 936 s. ISBN 978-80-7367-546-2.
- 18) PRŮCHA, J., KOŤÁTKOVÁ, S., 2013. *Předškolní pedagogika: učebnice pro střední a vyšší odborné školy*. Praha: Portál. 184 s. ISBN 978-80-262-0495-4.
- 19) RÝDL, K., ŠMELOVÁ, E., 2012. *Vývoj institucí pro předškolní výchovu (1869-2011)*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 224 s. ISBN 978-80-244-3033-1.
- 20) SHAFFER, D., 2008. *Social and Personality Development*. 6th edition. Wadsworth Publishing. 608 p. ISBN 978-0495600381.
- 21) SPLAVCOVÁ, H., KROPÁČKOVÁ, J., 2016. *Vzdělávání dětí od dvou let v MŠ*. Praha: Portál. 168 s. ISBN 978-80-262-1042-9.
- 22) SWIM, T., 2017. *Infants, Toddlers, and Caregivers: Caregiving and Responsive Curriculum Development*. 9th edition. Cengage Learning. 528 p. ISBN 9781305501010.

- 23) SYSLOVÁ, Z., BORKOVCOVÁ, I. a J. PRŮCHA., 2014. *Péče a vzdělávání dětí v raném věku: komparace české a zahraniční situace*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 213 s. ISBN 978-80-7478-354-8.
- 24) ŠMELOVÁ, E., 2008. *Ohlédnutí do historie předškolní výchovy: Texty k distančnímu vzdělávání v rámci kombinovaného studia*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 75 s. ISBN 978-80-244-2238-1.
- 25) ŠVARŤÍČEK, R., ŠEĐOVÁ, K., 2014. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. 2. vydání. Praha: Portál. 384 s. ISBN 978-80-262-0644-6.
- 26) VÁGNEROVÁ, M., 2012. *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. 2. vydání. Praha: Karolinum. 531 s. ISBN 978-80-246-2153-1.
- 27) Vyhláška č. 281/2014 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz dětské skupiny do 12 dětí, 2014. [online]. [cit. 2017-10-08]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 114, s. 3260-3261. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=27546>
- 28) Zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, 2014.[online]. [cit. 2018-01-23]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 105, s. 2986-2991. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=27511>
- 29) Zákon č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, 2015. [online]. [cit. 2018-04-18]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 37, s. 1384. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=28806>
- 30) Zákon č. 127/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 247/2014 Sb., o poskytování služby péče o dítě v dětské skupině a o změně souvisejících zákonů, a zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, 2015.[online]. [cit. 2018-01-23]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 55, s. 1754-1755. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=29968>
- 31) Zákon č. 178/2016 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění

pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů, 2016. [online]. [cit. 2018-04-15]. In: *Sbírka zákonů České republiky*, částka 68, s. 2883. Dostupné z: <http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/ViewFile.aspx?type=z&id=55901>

Seznam příloh

Příloha 1: Otázky rozhovoru

Příloha 2: Dotazník

Příloha 1: Otázky rozhovoru

Jak dlouho už poskytujete tuto službu?

Jaký máte počet dětí?

Jaký je věk dětí?

Jaké jsou zde materiální a prostorové podmínky?

Jaký je denní harmonogram?

Jaké je zde personální obsazení včetně kvalifikací k výkonu práce?

Jak je to zde se stravováním?

Jezdíte s dětmi na výlety?

Jak je to zde s tematickými okruhy?

Pracujete s dětmi více individuálně nebo ve skupině?

Vedete si nějaké hodnocení dětí o tom, jak se vyvíjí apod.?

Jak si zde vedete docházku dětí?

Je něco, co Vám vadí ohledně dětských skupin, případně byste změnila?

Jak zvládáte péči o děti malé a velké zároveň? Je to personálně zvládnuté? Jde opravdu uspokojit všechny potřeby dětí?

Máte nějaké požadavky při nástupu dětí do vaší dětské skupiny?

Dochází k vám i nějaké děti se specifickými potřebami?

Jak je to zde s financováním?

Jak to vidíte s udržitelností dětské skupiny po skončení dotací od ESF?

Příloha 2: Dotazník

Dětská skupina - dotazník pro rodiče

Vážení rodiče,

jmenuji se Lenka Oulehlová. Studuji na Zdravotně sociální fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Zpracovávám výzkum ke své bakalářské práci na téma Dětská skupina jako alternativní služba péče o předškolní děti.

Byla bych velmi ráda, kdybyste mi mohli odpovědět na pár otázek týkajících se dětské skupiny, do které Vaše dítě dochází. Vyplnění dotazníku je anonymní a slouží pouze pro účely bakalářské práce.

Děkuji za Vaši ochotu a čas.

1. Co jako rodič očekáváte od vychovatelek v dětských skupinách? (uved'te)
2. Z jakého důvodu jste zařadili své dítě do dětské skupiny? (možnost více odpovědí)
 - Nedostatečná kapacita v MŠ
 - Nízký věk dítěte
 - Nástup do práce
 - Malý počet dětí na vychovatelku
 - Dětská skupina v místě zaměstnání
 - Dětská skupina blízko zaměstnání
 - Jiné... (uved'te)
3. Co se vám na dětské skupině líbí? (uved'te)
4. Je něco, co byste rádi v dětské skupině změnili? (uved'te)
5. Zvládáte to finančně? (uved'te)

Seznam zkratek

MŠ - Mateřská škola

DS - Dětská skupina

MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

MPSV - Ministerstvo práce a sociálních věcí

GDPR - General Data Protection Regulation (Obecné nařízení o ochraně osobních údajů)

ESF – Evropský sociální fond

ČR – Česká republika

SVP – Speciální vzdělávací potřeby

RVP – Rámcový vzdělávací program